

KERTAS BIL. 13/2020

**PENYATA JAWATANKUASA PILIHAN KHAS
PENGURUSAN SUMBER AIR SELANGOR BAGI
DEWAN NEGERI SELANGOR BERHUBUNG
PENCEMARAN SUMBER AIR SEHINGGA
MENYEBABKAN HENTI TUGAS TIDAK BERJADUAL
LOJI-LOJI RAWATAN AIR DAN PEMBEKALAN AIR
SEMASA KECEMASAN**

KANDUNGAN

BIL	PERKARA	HALAMAN
1	Pendahuluan	3
2	Latar Belakang	3
3	Keterangan	
	3.1. Insiden Pencemaran Air Dari 2018 Hingga April 2020	4
	3.2. Tindakan Undang-Undang Yang Telah Diambil Atas Insiden-Insiden Pencemaran Bau Dari 2018 Hingga April 2020	6
	3.3. Usaha Agensi-Agensi Untuk Menangani Masalah Pencemaran Bau Dan Pembekalan Air Semasa Kecemasan Dan Penemuan Jawatankuasa	7
	3.4. Saranan Agensi-Agensi	17
4	Saranan Jawatankuasa	20
5	Perakuan	25
	Ahli-Ahli Jawatankuasa	26
	Urus Setia	26
	Senarai Saksi	27
	Lampiran-Lampiran	30

PENYATA JAWATANKUASA PILIHAN KHAS PENGURUSAN SUMBER AIR SELANGOR BAGI DEWAN NEGERI SELANGOR BERHUBUNG PENCEMARAN SUMBER AIR SEHINGGA MENYEBABKAN HENTI TUGAS TIDAK BERJADUAL LOJI-LOJI RAWATAN AIR DAN PEMBEKALAN AIR SEMASA KECEMASAN

1. PENDAHULUAN

Selaras dengan Peraturan 71 (1) – (5) Peraturan-peraturan Tetap Dewan Negeri Selangor berkenaan Jawatankuasa Pilihan Khas Pengurusan Sumber Air Selangor (JPK-SAS) dan menurut Peraturan Tetap 76 (1) – (6) Peraturan-peraturan Tetap Dewan Negeri Selangor berkenaan Penyata daripada Jawatankuasa Pilihan, maka Penyata ini disediakan dan dibentangkan dalam Mesyuarat Kedua, Penggal Ketiga, Dewan Negeri Selangor Darul Ehsan Keempat Belas Tahun 2020 pada 13 Julai 2020 hingga 17 Julai 2020 dan 20 Julai 2020 hingga 24 Julai 2020.

2. LATAR BELAKANG

2.1. JPK-SAS telah mengadakan dua Pendengaran Tertutup pada 19hb Mei 2020 dan 21 Mei 2020 bagi mendapatkan penjelasan dan pencerahan mengenai pencemaran sehingga menyebabkan henti tugas tidak berjadual loji-loji rawatan air (LRA) dan pembekalan air semasa kecemasan. Sesalinan saksi untuk setiap agensi dilampirkan sebagai **Lampiran 1:-**

2.1.1. Air Selangor

2.1.2. Lembaga Urus Air Selangor (LUAS)

2.1.3. Jabatan Alam Sekitar (JAS)

2.1.4. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN)

2.1.5. Majlis Perbandaran Kajang (MPKj)

2.1.6. Majlis Daerah Hulu Selangor (MDHS)

2.1.7. Indah Water Konsortium (IWK)

2.2. JPK-SAS juga telah menerima maklumat secara bertulis daripada Jabatan Peguam Negara berkenaan kes-kes pencemaran yang dibawa di mahkamah.

2.3. Ahli Jawatankuasa yang terlibat ialah:

2.3.1. Y.B. Puan Michelle Ng Mei Sze
(ADN Kawasan Subang Jaya)

2.3.2. Y.B. Tuan Leong Tuck Chee
(ADN Kawasan Pandamaran)

2.3.3. Y.B. Tuan Mohd Fakhurulrazi bin Mohd Mokhtar
(ADN Kawasan Meru)

2.3.4. Y.B. Dato' Dr Ahmad Yunus bin Hairi
(ADN Kawasan Sijangkang)

2.3.5. Y.B. Tuan Gunarajah A/L R George
(ADN Kawasan Sentosa)

2.3.6. Y.B. Tuan Mohd Najwan bin Halimi
(ADN Kawasan Kota Anggerik)

2.3.7. Y.B. Tuan Harumaini bin Haji Omar
(ADN Kawasan Batang Kali)

3. KETERANGAN

3.1. INSIDEN PENCEMARAN AIR DARI 2018 HINGGA APRIL 2020

3.1.1. Berikut adalah insiden-insiden pencemaran sehingga menyebabkan henti tugas tidak berjadual LRA-LRA daripada 2018 hingga April 2020:

TARIKH	TEMPOH	LRA TERLIBAT	NOTA
26 Jun 2019	4 hari	LRA Sungai Semenyih	Pencemaran bau di Sungai Semenyih. Punca pencemaran disyaki sisa proses kilang minyak masak.
20 Julai 2019	8 hari	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3 LRA Rantau Panjang	Pencemaran diesel di sumber air mentah di Sungai Selangor Efluen dikeluarkan melalui loji rawatan kumbahan IWK Batang Kali. Pihak yang tidak bertanggungjawab dipercayai telah membuang sisa bukan domestik melalui sistem pembentungan IWK.
28 Sep 2019	3 hari	LRA Sungai Semenyih	Pencemaran bau di sumber air mentah di Sungai Semenyih. Efluen dikeluarkan melalui loji rawatan kumbahan IWK di Bandar Bukit Mahkota, Cheras. Pihak yang tidak bertanggungjawab dipercayai telah membuang sisa bukan

			domestik melalui sistem pembentungan IWK.
21 Dis 2019	6 hari	LRA Sungai Semenyih LRA Bukit Tampoi	Pencemaran bau di sumber air mentah di Sungai Semenyih. Efluen dikeluarkan melalui loji rawatan kumbahan IWK di Bandar Bukit Mahkota, Cheras. Pihak yang tidak bertanggungjawab dipercayai telah membuang sisa bukan domestik melalui sistem pembentungan IWK.
16 Mac 2020	1 hari	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3 LRA Rantau Panjang	Pencemaran bau di Sungai Selangor. Punca pencemaran daripada premis di Kampung Sungai Dua, Rawang, yang tidak menguruskan pelarut minyak enjin terpakai dengan baik.
27 Mac 2020	2 jam 20 min	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3	Pencemaran minyak di Sungai Selangor. Minyak hidraulik disyaki berpunca daripada kawasan berhampiran sebuah kilang yang menjalankan aktiviti pengilangan besi.
16 Apr 2020	55 jam	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3 LRA Rantau Panjang	Pencemaran diesel di sumber air mentah di Sungai Selangor Punca pencemaran daripada kolam ikan keli haram di Masjid Tanah.

3.2. TINDAKAN UNDANG-UNDANG YANG TELAH DIAMBIL ATAS INSIDEN-INSIDEN PENCEMARAN BAU DARI 2018 HINGGA APRIL 2020

TARIKH	TEMPOH	LRA TERLIBAT	NOTA
26 Jun 2019	4 hari	LRA Sungai Semenyih	SPAN telah menghantar kertas siasatan kepada Timbalan Pendakwaraya. Surat arahan bawah Seksyen 121 Enakmen LUAS 1999 bertarikh 3 Julai 2019 telah dikeluarkan kepada pemilik premis.
20 Julai 2019	8 hari	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3 LRA Rantau Panjang	SPAN telah menghantar kertas siasatan kepada Timbalan Pendakwaraya.
28 Sep 2019	3 hari	LRA Sungai Semenyih	IWK telah dituduh dan mengaku bersalah yang membawa kepada denda RM14,000.
21 Dis 2019	6 hari	LRA Sungai Semenyih LRA Bukit Tampoi	Pesalah tidak dapat dikesan.
16 Mac 2020	1 hari	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3 LRA Rantau Panjang	JAS telah mengeluarkan notis arahan dan 30 kompaun bernilai RM60,000 atas premis di Kampung Sungai Dua, Rawang, yang tidak menguruskan pelarut minyak enjin terpakai dengan baik. Surat arahan bawah Seksyen 121 Enakmen LUAS 1999 bertarikh 3 Julai 2019 telah dikeluarkan kepada pemilik premis.
27 Mac 2020	2 jam 20 min	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3	JAS telah mengeluarkan notis arahan dan 10 tawaran kompaun.

			Surat arahan bawah Seksyen 121 Enakmen LUAS 1999 bertarikh 3 Julai 2019 telah dikeluarkan kepada pemilik premis. LUAS telah mengarahkan pembersihan dengan serta merta.
16 Apr 2020	55 jam	LRA Sungai Selangor Fasa 1, 2, 3 LRA Rantau Panjang	LUAS telah mengeluarkan Perintah Perlindungan Air di bawah s.122 Enakmen LUAS 1999.

3.2.1 Jawatankuasa mendapati maklumat yang dibekalkan oleh Pejabat Peguam Negara menunjukkan denda yang paling tinggi yang dihukum oleh mahkamah adalah hanya RM75,000 (Sila Lihat **Lampiran 2**).

3.2.2. Jawatankuasa juga mendapati bahawa kemungkinan pesalah dikesan selepas kejadian adalah rendah. Ini membawa kepada hakikat bahawa tindakan mahkamah perlu diletakkan sebagai pilihan terakhir atau *last option*. Sebaliknya, Kerajaan Negeri perlu lebih menumpukan usaha sebelum pencemaran wujud seperti penguatkuasaan, pencegahan awal, “*early warning system*” dan peningkatan teknologi rawatan air dan lain-lain.

3.3. USAHA AGENSI-AGENSI UNTUK MENANGANI MASALAH PENCEMARAN BAU DAN PEMBEKALAN AIR SEMASA KECEMASAN DAN PENEMUAN JAWATANKUASA

3.3.1. Air Selangor

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
Penyediaan HORAS 600 yang merupakan sumber air mentah alternatif yang boleh digunakan semasa musim kemarau atau bantuan pencairan/ <i>flushing</i> ketika berlaku pencemaran di sungai.	HORAS 600 tidak dihubungkan ke LRA. Oleh itu ia tidak dapat menjadi punca air kecemasan.
Penyediaan Off River Storage (ORS) di Labohan Dagang, Sungai Labu dan Semenyih 2.	Bukan kesemua 34 LRA mempunyai ORS.

<p>4 River Monitoring Station (RMS) telah dibina untuk merekodkan data kualiti air sungai. (Sila lihat Jadual 1.0 di bawah)</p>	<p>Pemantauan dari 11 RMS Air Selangor, 4 stesen telemetri Air Selangor, 11 stesen telemetri LUAS dan 96+5 (<i>online</i>) stesen pemantauan air JAS serta data yang dikumpul wajar dipusatkan dan dikongsi bersama semua agensi berkepentingan. Kini, maklumat hanya dikongsi diantara LUAS dan Air Selangor.</p>
<p>11 RMS sedang dalam pembinaan. (Sila lihat Lampiran 3 di bawah)</p>	<p>RMS dalam pembinaan tidak meliputi sungai di semua hulu LRA. RMS yang sedang dirancang wajar dikaji untuk memastikan tiada pertindihan liputan antara RMS Air Selangor dengan stesen telemetri LUAS dan stesen pemantau air JAS. Jawatankuasa mengambil maklum masalah vandalisme RMS yang dihadapi oleh Air Selangor.</p>
<p>Membaiki 134 kolam air yang tidak aktif selepas diambil alih. Negeri Selangor mempunyai 1377 buah kolam air dengan saiz standard antara 0.1ML-200ML dengan kedalaman antara 3m-6m. Kapasiti kesemua kolam air adalah 5,353.7 JL, iaitu lebih daripada pengeluaran LRA-LRA sediaada yang berada di 4,930.76 setakat April 2020.</p>	<p>Walaupun kapasiti 1377 kolam air melebihi pengeluaran LRA-LRA, tetapi kolam-kolam air sedia ada tidak meliputi semua kawasan perumahan.</p>
<p>Mengurangkan Non-Revenue Water dengan:- (1) Mengawal 'System Input Value' (2) Pengurusan tekanan (3) Mempercepatkan program penggantian meter (4) Program pengesanan kebocoran yang lebih aktif (5) Normalisasi pengebilan akaun yang tinggi dalam sistem pengebilan CRIS</p>	
<p>Membina LRA-LRA untuk menambahbaik rizab bekalan air, di samping mengatasi masalah 8 LRA yang melebihi keupayaan pengeluaran dan 11 LRA yang melebihi kapasiti rekabentuk (Lihat Lampiran 4)</p>	<p>Lampiran 11 jelas menunjukkan sasaran rizab bekalan air kini adalah antara 10-15%. Air Selangor sepatutnya mengerakkan/meminda pelan kerja ke arah sasaran rizab bekalan air 20%, mengikut standard SPAN.</p>

3.3.2. Lembaga Urus Air Selangor (LUAS)

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
LUAS telah menyediakan Pelan Tindakan Bersepadu Menangani Pencemaran Sumber Air Negeri Selangor yang telah disahkan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri pada 11 Mac 2020 kertas EXCO-MTES No. 1/7/2020	Pelan Tindakan Bersepadu yang disediakan wajar mengambilkira saranan-saranan yang dikemukakan melalui penyata ini.
Mengemaskini inventori aktiviti guna tanah di rizab sungai dan lembangan sungai dalam Sistem Maklumat Geografi (GIS) bagi Pelan Potensi Pencemaran	Inventori tersebut wajar dikongsi dengan JAS untuk membantu usaha bancian JAS bagi mengenalpasti punca-punca pencemaran yang mungkin tercicir daripada senarai JAS. Usaha ini juga wajar melibatkan PBT-PBT dan Pejabat Tanah.
Pemasangan stesen telemetri kuantiti dan kualiti air serta kolaborasi projek dengan Air Selangor untuk <i>early warning system</i> bagi muka sauk LRA selaras aplikasi IR 4.0 dan IoTs .	
Pelaksanaan OPS Sumber Air Selangor semasa musim perayaan iaitu pemantauan dalam tempoh 24 jam di lembangan sungai bagi memantau dan mencegah aktiviti yang berpotensi menyebabkan pencemaran dan henti tugas loji.	LUAS wajar mempertimbangkan cadangan untuk meningkatkan kekerapan pelaksanaan OPS Sumber Air supaya lebih kerap dan tidak tertakluk kepada musim perayaan sahaja bagi mewujudkan budaya bertanggungjawab dalam kalangan masyarakat melalui pemantauan dan penguatkuasaan.
Mempergiatkan tindakan pemantauan bagi aktiviti yang dilesenkan di bawah Enakmen LUAS 1999.	
Memperkasakan tindakan penguatkuasaan dan perundangan yang tegas dengan pendakwaan mahkamah.	Kes-kes yang dibawa ke mahkamah antara 2018 hingga 2020 merekodkan RM45,000 sahaja sebagai hukuman tertinggi
Mempergiat dan memperkasakan program kesedaran awam di kalangan agensi dan komuniti seperti <i>Friends of River</i> (FoR) di bawah Jawatankuasa Pemuliharaan Sungai-sungai Selangor.	

Kajian semula perundangan termasuk jumlah denda dan kompaun dalam Enakmen LUAS 1999.	Pindaan wajar merangkumi kesalahan pencemaran bau, peningkatan denda untuk kesalahan pencemaran, meletakkan had minima denda tersebut dan mewajibkan hukuman penjara.
Kajian semula Peraturan Kemasukan atau Pelepasan Bahan Pencemar Negeri Selangor 2012.	Peraturan-peraturan wajar dipinda untuk menyatakan standard bau untuk bahan-bahan yang dilepaskan.
Pelaksanaan kajian permodelan dan aplikasi sistem pelepasan efluen berdasarkan keupayaan kapasiti sungai iaitu pengenalpastian Jumlah Beban Harian Maksimum / <i>Total Maximum Daily Load</i> (TMDL) secara berfasa selaras Seksyen 56, Enakmen LUAS 1999.	Pelaksanaan TMDL wajar disegerakan.
Pelaksanaan kajian kebolehlaksanaan “ <i>zero discharge policy</i> ” bagi premis industri atau amalan kitar semula efluen.	Peratus pencapaian usaha ini hanya pada 5%. Ia wajar disegerakan.
Pelaksanaan Kajian Kebolehlaksanaan <i>Polluters Pay Principle</i> (PPP) selaras Seksyen 44(1)(b) Enakmen LUAS 1999.	Peratus pencapaian usaha ini hanya pada 5%. Ia wajar disegerakan.
Mengkaji dan mengenalpasti peralatan yang efektif bagi mengesan pencemaran bau.	Peratus pencapaian usaha ini hanya pada 5%. Ia wajar disegerakan.
Sehingga Mei 2020, 412 cabang sungai dan 50m ke kanan dan kiri sungai telah digazetkan sebagai zon perlindungan bawah Seksyen 28 Enakmen LUAS 1999. Untuk tahun 2020, 170 cabang sungai akan digazetkan dengan baki 433 cabang sungai. LUAS menjangkakan bahawa semua sungai dapat siap diukur pada 2021.	Jawatanakuasa mengambil maklum bahawa proses penggazetan mungkin akan mengambil masa yang lama kerana perlu menunggu proses di Pejabat-pejabat tanah dan Jabatan Ukur dan Pemetaan Selangor.

3.3.3. Jabatan Alam Sekitar (JAS)

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
Penguatkuasaan 16 kali sebulan bagi setiap pasukan penguatkuasaan atas kilang dalam inventori JAS. JAS memberi keutamaan kepada kilang yang	Penguatkuasaan adalah satu komponen penting dalam menangani masalah pencemaran bau. Kerajaan Negeri wajar bantu mengatasi masalah kakitangan JAS

<p>menghasilkan buangan terjadual yang banyak, kilang yang diadu, kilang dalam perhatian melakukan kesalahan di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling (AKAS) 1974 Setiap pasukan terdiri daripada 2 hingga 3 orang pegawai penguatkuasa.</p> <p>Sebanyak 35 pasukan penguatkuasa terbahagi kepada unit-unit kawasan yang telah ditetapkan iaitu Shah Alam (MBSA), Klang (MPK), Petaling Jaya (MBPJ), Kajang (MPKj/MPAJ), Sepang (MPKL, MPSepang), Sabak Bernam (MDSB/MDKL) dan Gombak (MPSelayang / MPAJ).</p>	<p>supaya usaha penguatkuasaan dapat ditingkatkan. Jawatankuasa mengambil maklum bahawa JAS hanya mempunyai lebih kurang 80 kakitangan untuk menjalankan penguatkuasaan atas 12,308 kilang dalam inventornya.</p> <p>Jawatankuasa mendapati bahawa terdapat perbezaan yang besar antara inventori kilang/industri LUAS (40,135) dan JAS (12,308).</p>
<p>Penguatkuasaan ke atas projek-projek tertakluk kepada EIA di peringkat kerja tanah bagi mengawal masalah hakisan dan kelodakan.</p>	
<p>Menempatkan 96 Stesen Pemantauan Kualiti Air dan 5 stesen secara online di hulu LRA</p>	<p>Pemantauan dari 11 RMS Air Selangor, 4 stesen telemetri Air Selangor, 11 stesen telemetri LUAS dan 96+5 (online) stesen pemantauan air JAS serta data yang dikumpul wajar dipusatkan dan dikongsi bersama semua agensi berkepentingan. Kini, maklumat hanya dikongsi di antara LUAS dan Air Selangor.</p>
<p>Pelaporan kualiti pelepasan efluen terawat secara online (Online Environmental Reporting, OER) oleh pihak industri.</p>	
<p>Menjalankan pemeriksaan dan penguatkuasaan berterusan ke atas premis yang bermasalah sehingga mencapai status patuh sepenuhnya.</p>	
<p>Melaksanakan Ops Sumber Air bersama agensi-agensi berkaitan.</p>	<p>Ops Sumber Air wajar dikerapkan dan tidak tertakluk kepada musim perayaan sahaja bagi mewujudkan budaya bertanggungjawab di kalangan masyarakat melalui pemantauan dan penguatkuasaan.</p>

<p>Meningkatkan kekerapan rondaan di kawasan upstream intake dan LRA.</p>	<p>Jawatankuasa mengambil maklum bahawa setakat ini, rondaan dilaksanakan secara berkala dan mengikut musim kerana JAS perlu memberi perhatian kepada punca-punca lain yang lebih memerlukan perhatian.</p>
<p>Melaksanakan program pendidikan dan kesedaran secara berterusan.</p>	
<p>Mendapatkan komitmen daripada Kerajaan Negeri mengenai TMDL bagi mengawal isu pencemaran sungai iaitu penetapan <i>water quality target</i> dan menghadkan beban (loading) kemasukan bahan pencemar ke dalam sungai (pendekatan sedia ada adalah berdasarkan kepekatan pencemar)</p>	<p>Jawatankuasa mengambil maklum bahawa TMDL adalah satu pendekatan yang, jika dilaksanakan, amat berkesan. Oleh itu, Kerajaan Negeri perlu tekad untuk mengatasi kerumitan yang bakal dihadapi contohnya untuk mengukur bahan-bahan pencemar yang dihasilkan oleh premis komersial, restoran, pasar-pasar basah, ladang-ladang pertanian dan penternakan, aktiviti akuakultur, pembalakan, kawasan pembukaan tanah, pengkuarian pasir dan lain-lain, mewujudkan sistem pemantauan yang sama, membina infrastruktur sokongan, menggubal undang-undang dan sebagainya</p>
<p>Pindaan undang-undang ke arah tindakan penguatkuasaan dan penganan hukuman yang lebih tegas.</p>	<p>Pindaan yang sedang dipertimbangkan wajar merangkumi kesalahan pencemaran bau, meningkatkan denda untuk kesalahan pencemaran air, meletakkan had minima denda tersebut dan mewajibkan hukuman penjara.</p>
<p><i>Tracking system/big data</i> bagi Buangan Terjadual sedang dibangunkan bagi menangani isu pelupusan haram.</p>	
<p>Merancang Ops Gempur/Bersepadu di kawasan industri yang dikenalpasti bermasalah (dari masa ke semasa) iaitu penguatkuasaan secara bersasar.</p>	<p>Jawatankuasa mengambil maklum bahawa setakat ini, hanya 50% daripada rancangan ini telah dilaksanakan.</p>

3.3.4. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN)

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
<p>SPAN membuat pemantauan sumber air hanya di point berhampiran dengan muka sauk "intake" LRA pada setiap hari dengan kekuatan satu pasukan rondaan. Kawasan kritikal berkenaan melibatkan 3 lembangan sungai iaitu Sungai Selangor, Semenyih dan Langat. Sekiranya pemantauan melibatkan cuti perayaan, pihak SPAN akan menambah kekuatan pasukan rondaan dan pada kebiasaannya terlibat dengan operasi bersepadu anjuran agensi seperti LUAS atau JAS.</p>	<p>Pemantauan Sumber Air perlu ditingkatkan kekerapannya supaya ia tidak tertakluk kepada musim perayaan sahaja. Ini adalah untuk mewujudkan budaya bertanggungjawab di kalangan masyarakat melalui pemantauan dan penguatkuasaan. Pemantauan juga wajar dijadualkan dan bukan dilaksanakan secara bersasar atau ad-hoc sahaja supaya kekerapan dijamin.</p>
<p>Akta Industri Perkhidmatan Air 2006 akan dipinda untuk memantapkan lagi aspek penguatkuasaan kesalahan pencemaran.</p>	<p>Akta Industri Perkhidmatan Air 2006 untuk merangkumi kesalahan pencemaran bau, meningkatkan denda untuk kesalahan pencemaran air, menetapkan had minima denda tersebut dan mewajibkan hukuman penjara.</p>

3.3.5. Majlis Perbandaran Kajang (MPKJ)

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
<p>MPKj melalui pemantauan atau penerimaan aduan dari orang awam akan melaksanakan penyiasatan di lokasi aduan berhubung pencemaran serta akan mencari punca-punca berlakunya pencemaran.</p>	<p>Selain bersandar kepada aduan awam, pemantauan wajar dijadualkan dan bukan dilaksanakan secara bersasar atau ad-hoc sahaja supaya kekerapan dijamin.</p>
<p>MPKj telah tubuhkan Unit Gempur JPPK di mana unit ini ditubuhkan untuk memantau tapak-tapak pelupusan sampah haram serta membantu memantau aktiviti pembuangan sampah haram di sekitar kawasan tebing-tebing sungai bergantung kepada maklumat yang diperoleh dari agensi LUAS, JPS dan JAS.</p>	

3.3.6. Majlis Daerah Hulu Selangor (MDHS)

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
<p>Satu prosedur siasatan kes pencemaran alam sekitar telah diwujudkan oleh Unit Kawalan Alam Sekitar (UKAS) JPSPPA dan ia digunakan setiap kali kes kacau ganggu pencemaran alam sekitar berlaku di Hulu Selangor. (Lihat Lampiran5)</p>	<p>Selain bersandar kepada aduan awam, pemantauan wajar dijadualkan dan bukan dilaksanakan secara bersasar atau <i>ad-hoc</i> sahaja supaya kekerapan dijamin.</p>
<p>Jabatan Perancang Bandar mewajibkan syarat-syarat mengikut jenis premis untuk memastikan pembangunan secara am dan berdekatan sungai tidak memberi impak dan pencemaran.</p> <p>Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam akan melakukan penyiasatan atas aduan awam dalam tempoh 24 jam waktu bekerja. JPSPPA akan mengadakan siasatan bersepadu bersama Jabatan-Jabatan Teknikal berkenaan. Notis Kacau ganggu Dihapuskan selama 14 hari akan diberikan sekiranya punca dapat dikenal pasti. Tindakan kompaun juga boleh dikeluarkan atas kesalahan melakukan kacau ganggu anak sungai atau pencemaran anak sungai dengan sampah perdagangan.</p> <p>Jabatan Kejuruteraan akan mengeluarkan kompaun mengikut Seksyen 70 A (1) Akta 133 dan notis arahan berhenti kerja kepada pemilik / pengusaha pembangunan tanah yang menyebabkan hakisan keladak memasuki sungai. Selain itu, Jabatan juga meletakkan syarat kepada semua pemaju yang mendapat kelulusan Pelan Kerja Tanah supaya sentiasa mengawal air larian permukaan dari pembangunan supaya tidak menyebabkan pencemaran. Jabatan juga membuat pemantauan secara berkala.</p> <p>(Lihat Lampiran 12 untuk syarat-syarat terperinci)</p>	

<p>Setiap syarikat / pengilang / kontraktor dikenakan syarat semasa permohonan lesen untuk melantik kontraktor pengurusan sisa pepejal sendiri mengikut senarai panel yang disediakan MDHS dan perlu diisytihar kepada pihak Majlis. Kesemua pembuangan sampah di Tapak Pelupusan Sampah (TPS) adalah perlu mendapat pemakluman pihak Jabatan dan sekiranya pihak premis gagal membuktikan pelupusan sisa yang betul, lesen syarikat boleh ditarik balik.</p>	<p>Usaha yang sangat bagus dan wajar dicontohi PBT lain.</p>
<p>Bagi orang awam, pihak Majlis telah melaksanakan sistem '<i>Report and Reward</i>' dan sekiranya terdapat aktiviti pembuangan sampah dan pesalah dapat ditangkap/kompaun, pengadu akan mendapat sedikit insentif hasil aduan berkenaan. Mesyuarat Industrial Park Management Committee juga telah dijalankan secara rutin bersama pengilang.</p>	<p>Jawatankuasa berpandangan bahawa sistem '<i>Report and Reward</i>' perlu disebar luaskan kepada semua penduduk di kawasan MDHS. Usaha yang sangat bagus dan wajar dicontohi PBT lain.</p>
<p>Jabatan Penguatkuasaan membuat operasi bersepadu secara berkala terhadap kilang-kilang yang berisiko berpunca pencemaran. Terdapat 27 operasi bersepadu yang telah dilaksanakan sepanjang tahun 2019 sehingga Mei 2020. Sebanyak 25 premis telah dikenakan tindakan penguatkuasaan seperti kompaun dan penutupan premis.</p>	<p>Pemantauan wajar dijadualkan dan bukan dilaksanakan secara bersasar atau ad-hoc sahaja supaya kekerapan dijamin</p>
<p>MDHS juga sedang merancang untuk mewujudkan pasukan '<i>task force</i>' di mana setiap kali terdapat masalah pencemaran sumber air, wakil daripada Jabatan Kejuruteraan, Jabatan Perancang, Jabatan Bangunan serta JPSPPA akan menjalankan lawatan tapak bersama.</p>	
<p>MDHS juga sedang merancang untuk menggunakan teknologi dron bagi mengesan sumber pencemaran.</p>	

3.3.7. Indah Water Konsortium (IWK)

USAHA AGENSI	PENEMUAN JAWATANKUASA
<p>Jawatankuasa mengambil maklum mengenai sistem penggerak <i>Early Warning System</i> (EWS) yang berfungsi 24 jam untuk membantu pasukan operasi IWK mendapatkan maklumat dengan segera melalui sistem pesanan ringkas (SMS) sekiranya loji dan peralatan tidak berfungsi dengan normal.</p>	<p>Jawatankuasa mengambil maklum bahawa EWS tidak berupaya untuk mengesan pencemaran bau.</p>
<p>Menurut IWK, pencemaran berlaku disebabkan oleh pembuangan bahan terlarang ke dalam loji IWK. Oleh itu, bagi mengawal aktiviti pembuangan ke dalam loji, IWK telah mengenal pasti loji yang berisiko tinggi yang terletak di kawasan terpencil dan melakukan rondaan secara berkala bermula pada jam 5.30 petang hingga 4.00 pagi pada hari bekerja dan sepanjang hari pada hujung minggu serta cuti umum di kawasan tersebut. Loji berisiko tinggi termasuk Bukit Beruntung (Sg Selangor), Bandar Bukit Mahkota (Sg Semenyih & Bukit Tampoi) dan Nilai (Negeri Sembilan).</p>	<p>Jawatankuasa mengambil maklum bahawa IWK mempunyai 725 buah loji rawatan kumbahan (LRK) awam yang terletak di hulu LRA . Bukan semua LRK mempunyai pemantauan 24 jam.</p>
<p>Menghentikan pelepasan efluen sebaik sahaja mendapat pengesahan tentang kejadian pembuangan bahan terlarang sehingga diberi kebenaran untuk beroperasi seperti biasa.</p>	
<p>Mengambil langkah-langkah untuk mengawal pencemaran dengan menggunakan bahan kawalan pencemaran seperti <i>Catalyst Hydrogen Peroxide</i> serta <i>Activated Carbon</i> sehingga kesan pencemaran yang terdapat di dalam loji dapat dipulihkan semula.</p>	
<p>Pembersihan kawasan luar premis loji termasuk kawasan longkang.</p>	

Menurap penutup lurang yang berada di kawasan yang terpencil yang disyaki digunakan oleh pihak yang tidak bertanggungjawab.	
Menjalankan rondaan di kawasan-kawasan yang berisiko yang mempunyai sistem pembentungan awam.	
Jika berlakunya pembuangan sisa terlarang ke dalam paip pembentungan awam, pihak IWK akan menyumbat lurang-lurang yang berkenaan dengan kaedah <i>Mechanical Plugging</i> bagi memastikan sisa terlarang tersebut tidak masuk ke dalam loji rawatan kumhana. Kawasan tersebut akan diselenggara dengan menggunakan lori tangki sedut sehingga sisa terlarang dapat diasingkan.	

3.4. SARANAN AGENSI-AGENSI

3.4.1. Air Selangor

- 3.4.1.1. Ke kerapannya insiden pencemaran sungai yang tinggi menunjukkan ianya harus ditangani dengan sewajarnya oleh Lembaga Urus Air Selangor (LUAS), Jabatan Alam Sekitar (JAS) dan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT).
- 3.4.1.2. Pihak LUAS, JAS dan PBT harus memainkan peranan yang lebih besar bagi memastikan penguatkuasaan dan pengawasan lembangan sungai dapat dipertingkatkan agar sumber air mentah sentiasa terpelihara dari sebarang ancaman pencemaran pada setiap masa.

3.4.2. Lembaga Urus Air Selangor (LUAS)

- 3.4.2.1. Meningkatkan kaedah pengesanan punca pencemaran di peringkat awal bagi membolehkan tindakan kawalan akan dilaksanakan segera di tapak sama ada menggunakan sistem teknologi IR 4.0 atau kaedah forensik terkini terutamanya bagi pencemaran bau.
- 3.4.2.2. Memperkukuhkan koordinasi governans dalam menangani kes kecemasan pencemaran sumber air.

- 3.4.2.3. Mempunyai peruntukkan yang mencukupi apabila melaksanakan kerja-kerja pembersihan pencemaran sumber air terutamanya jika melibatkan bahan buang terjadual di tanah kerajaan; dan
- 3.4.2.4. Meningkatkan kerjasama dan membudayakan bersama pihak berkepentingan samada agensi kerajaan, swasta dan NGO dalam memastikan perlindungan dan pemuliharaan sumber air dapat dilaksanakan dengan efektif.

3.4.3. Jabatan Alam Sekitar (JAS)

- 3.4.3.1. *Political will* untuk melaksanakan pendekatan TMDL mengikut lembangan sungai.
- 3.4.3.2. Meningkatkan kaedah rawatan air mentah kepada *Best Available Technology*.
- 3.4.3.3. Memfokus pengambilan air mentah yang lebih banyak di intake yang lebih ke hulu sungai berbanding di hiliran sungai yang lebih banyak terdedah kepada kawasan pembangunan dan industri.
- 3.4.3.4. Memberi perhatian serius kepada pencemaran *non-point sources* yang dikawal oleh agensi-agensi selain JAS yang menyumbang kepada 70 peratus sumber pencemaran sungai. Contoh *non-point sources* adalah seperti – larian air permukaan dari tapak pembinaan dan perancangan berfasa (*batching plant*), kumbahan yang dilepaskan dari premis yang mempunyai bilangan penduduk yang kurang dari 150 (PE), pelepasan dari medan selera (*food court*) dan pasar basah, larian dari kawasan pertanian, kolam-kolam penternakan ikan dan udang, larian air permukaan dari kawasan penternakan lembu, babi, ayam, pusat cuci kereta (*carwash*) dan dobi, aktiviti perlombongan kurang 20 ekar dan lain-lain.
- 3.4.3.5. JAS diperuntukkan dengan sumber yang lebih baik termasuk kakitangan, kelengkapan dan kewangan supaya kawasan hulu dapat dipantau dengan lebih kerap dan fokus.
- 3.4.3.6. *Early Warning System* pada LRA/sungai yang mempunyai premis upstream yang bermasalah.
- 3.4.3.7. Teknologi rawatan air konvensional hendaklah ditambah baik.
- 3.4.3.8. Pembinaan kolam-kolam takungan/sumber air alternatif seperti HORAS dan ORS diperluaskan.
- 3.4.3.9. Mengkaji semula standard/piawai air mentah dan terawat terutama bagi parameter ammonia dan bau.

3.4.4. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN)

- 3.4.4.1. SPAN memohon supaya Kerajaan Negeri untuk memantapkan tindakan melalui agensi-agensi berkaitan seperti LUAS, PBT dan Pejabat Tanah & Daerah dari aspek tindakan penguatkuasaan dan juga mengetatkan syarat-syarat kelulusan terutama kepada industri-industri kecil yang melupuskan sisa-sisa ke dalam sungai.
- 3.4.4.2. Premis-premis haram berdekatan dengan sungai perlu ditutup.
- 3.4.4.3. Mewartakan kawasan berhampiran lembangan sungai sebagai kawasan tadahan.
- 3.4.4.4. Sekiranya terdapat kawasan perindustrian berhampiran sungai, maka pelupusan sisa buangan perlu dipantau dengan teratur.

3.4.5. Majlis Perbandaran Kajang (MPKj)

- 3.4.5.1. Bagi kes-kes yang dibawa ke mahkamah, hasil denda akan dibayar dan disimpan di peringkat Kerajaan Persekutuan, bukan Pihak Berkuasa Tempatan. Dicadangkan supaya hasil denda diturunkan kepada Pihak Berkuasa Tempatan.
- 3.4.5.2. Menyediakan dana khas untuk membersihkan bahan-bahan pencemar. Bagi kes di Bandar Mahkota Cheras, MPKj telah membelanja lebih daripada RM500 ribu daripada peruntukkan majlis untuk bersihkan bahan pencemar.
- 3.4.5.3. MPKj bersetuju untuk keperluan Enakmen Pengurusan Sisa Pepejal khas untuk Negeri Selangor.
- 3.4.5.4. Perlunya pegawai khusus untuk menguruskan isu pencemaran alam sekitar dan hanya bertindak seperti *'firefighting crisis'* kerana tiada sistem khusus untuk menangani isu pencemaran alam sekitar.

3.4.6. Majlis Daerah Hulu Selangor (MDHS)

- 3.4.6.1. Akta Kerajaan Tempatan 1967 perlu dipinda untuk meningkatkan denda-denda semua kesalahan.
- 3.4.6.2. PBT wajar dilibatkan sebelum pengeluaran permit-permit atau lesen-lesen untuk agensi lain contohnya Approved Permit untuk pengimportan bahan kitar semula, permit lori daripada Agensi Pengangkutan Awam Darat dan lain-lain. Ini adalah kerana proses pengoperasian premis haram dapat berterusan dengan adanya permit lain walaupun tiada kebenaran daripada Majlis.
- 3.4.6.3. Kerajaan Negeri dipohon melengkapi PBT-PBT yang menjaga kawasan sungai hulu LRA dengan kemudahan seperti kit pensampelan air in-situ, peruntukkan analisis air ke Jabatan Kimia Malaysia, Personal Protection Equipment (PPE) bagi aktiviti

pensampelan, dan logistik bersesuaian untuk melawat dan siasat kes yang sukar diakses seperti kangaroo bar, lampu limpah (spotlight) dan tayar *offroad*.

- 3.4.6.4. Kerajaan Negeri dipohon untuk mempertimbangkan semula keputusan yang dibuat pada 26 April 2012 iaitu penangguhan pengenaan cukai taksiran ke atas aset-aset di bawah seliaan operator air iaitu Syarikat Pengeluar Air Sungai Selangor Sdn. Bhd. (SPLASH) dengan jumlah cukai taksiran tahunan berjumlah RM614,393.00.

4. SARANAN JAWATANKUASA

- 4.1. Jawatankuasa mencadangkan supaya Pelan Tindakan Bersepadu Menangani Pencemaran Sumber Air Negeri Selangor yang telah disahkan Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri pada 11 Mac 2020 kertas EXCO-MTES No. 1/7/2020 dipinda untuk merangkumi saranan-saranan yang dikemukakan dalam penyata ini.
- 4.2. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri menyegerakan pelaksanaan Jumlah Beban Harian Maksimum/ *Total Maximum Daily Load* (TMDL), "*zero discharge policy*", amalan kitar semula efluen dan *Polluters Pay Principle* (PPP).
- 4.3. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri memulakan proses pendidikan dengan semua pihak berkepentingan terutamanya premis-premis yang mengeluarkan efluen ke dalam sungai-sungai di hulu LRA semasa menunggu pelaksanaan TMDL, "*zero discharge policy*", amalan kitar semula efluen dan PPP.
- 4.4. Jawatankuasa mencadangkan, dalam usaha bergerak ke arah sistem PPP, supaya Kerajaan Negeri mengkaji pembinaan infrastruktur bagi menyalurkan dan merawat efluen-efluen yang dihasilkan.
- 4.5. Jawatankuasa mencadangkan supaya reka bentuk HORAS 600 dikaji semula untuk dihubungkan ke LRA supaya ia dapat menjadi punca air kecemasan.
- 4.6. Jawatankuasa mencadangkan supaya Pejabat-pejabat Tanah dan Jabatan Ukur dan Pemetaan Selangor mengutamakan dan mempercepatkan penggazetan sungai-sungai dan kawasan 50m ke kanan dan kiri yang sama sebagai zon perlindungan bawah Seksyen 28 Enakmen LUAS 1999 untuk mengelakkan masalah penguatkuasaan oleh LUAS nanti.
- 4.7. Jawatankuasa mencadangkan supaya semua aktiviti dan operasi berkaitan air dilakukan secara bersepadu oleh semua agensi berkaitan.

- 4.8. Jawatankuasa mencadangkan agar kekerapan Ops Sumber Air ditingkatkan supaya ia tidak tertakluk kepada musim perayaan sahaja. Ini adalah untuk mewujudkan budaya bertanggungjawab di kalangan masyarakat melalui pemantauan dan penguatkuasaan. Pemantauan juga wajar dijadualkan dan bukan dilaksanakan secara bersasar atau ad-hoc supaya kekerapan dijamin.
- 4.9. Jawatankuasa mencadangkan supaya struktur Jawatankuasa Kecemasan Pencemaran Sumber Air Negeri Selangor juga digunakan untuk operasi penguatkuasaan bersepadu dan mesyuarat berjadual supaya usaha semua pihak berkepentingan seperti PBT, SPAN, JAS, AIS diintegrasikan untuk mengelakkan kekeliruan.
- 4.10. Jawatankuasa mencadangkan supaya isu air dijadikan sebagai agenda tetap dalam dalam Mesyuarat Tindakan Daerah, walau bagaimanapun untuk Pejabat-pejabat daerah yang memerlukan perhatian tambahan berkenaan sumber air boleh mengadakan mesyuarat khusus berkenaan air.
- 4.11. Jawatankuasa mencadangkan supaya penguatkuasaan juga dijadualkan dan kekerapan pemantauan ditingkatkan ke atas *point sources* dan *non-point sources* oleh JAS, LUAS, PBT, PDT dan SPAN.
- 4.12. Jawatankuasa menyarankan Kerajaan Negeri meningkatkan bilangan kakitangan penguatkuasaan JAS, LUAS, Pejabat Tanah dan PBT supaya penguatkuasaan dapat dijalankan dengan lebih kerap dan menyeluruh.
- 4.13. Jawatankuasa mencadangkan penggunaan teknologi seperti dron ataupun CCTV untuk melaksanakan pemantauan.
- 4.14. Jawatankuasa mencadangkan untuk segerakan proses mengenalpasti peralatan yang efektif bagi mengesan pencemaran bau.
- 4.15. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri
 - 4.15.1 Menyediakan dana khas melalui bajet Kerajaan Negeri; atau
 - 4.15.2 Menstrukturkan penyumbangan agensi-agensi kepada suatu tabung untuk membiayai usaha pembersihan punca pencemaran; atau
 - 4.15.3 Secara alternatif, Kerajaan Negeri juga boleh menyediakan prosedur yang jelas untuk menentukan dalam keadaan apa agensi yang mana perlu membiayai kos pembersihan. Ini adalah untuk mengatasi masalah setakat ini di mana dana perlu dikeluarkan oleh agensi-agensi apabila diarahkan secara *adhoc*.

- 4.16. Jawatankuasa menyarankan supaya JAS, LUAS, Pejabat Tanah dan semua PBT berbincang bersama untuk menyelaraskan inventori kilang, termasuk kilang haram agensi masing-masing. Ini adalah untuk memastikan tiada kilang yang tercicir daripada inventori, dan supaya penguatkuasaan dapat dilaksanakan dengan lebih menyeluruh, dan untuk mengatasi masalah kilang haram.
- 4.17. Jawatankuasa menyarankan supaya Pejabat Tanah mengambil tindakan segera ke atas semua penceroboh tanah kerajaan, terutamanya bagi mereka yang sedang melaksanakan aktiviti yang menghasilkan dan melepaskan bahan pencemar ke dalam sungai.
- 4.18. Jawatankuasa mencadangkan supaya setiap LRA dilengkapi dengan ORS yang mempunyai kapasiti air mentah antara 3-7 hari, selaras dengan saranan yang dikemukakan oleh JPK-SAS melalui Kertas Bil. 3/2017.
- 4.19. Jawatankuasa mencadangkan supaya pemantauan daripada 11 RMS Air Selangor, 4 stesen telemetri Air Selangor, 11 stesen telemetri LUAS dan 96+5 (*online*) stesen pemantauan air JAS serta data yang dikumpul wajar diurus oleh LUAS dan maklumat yang dikumpul wajar dikongsi bersama semua agensi berkepentingan. Kini, hanya maklumat daripada stesen-stesen telemetri Air Selangor dan LUAS dikongsi antara mereka sendiri.
- 4.20. Jawatankuasa mencadangkan supaya lebih banyak RMS/stesen pemantauan air dibina bagi memastikan semua sungai di hulu LRA diliputi. Sebelum pembinaan dirancang, Kerajaan Negeri perlu memastikan tiada pertindihan RMS yang dicadangkan dengan RMS sedia ada JAS, LUAS dan Air Selangor. Jadual pembinaan RMS perlu dirancang supaya RMS dibina di kawasan kritikal dahulu. RMS juga perlu dibina di tempat yang strategik untuk memastikan pencemaran dapat dikesan dengan lebih awal, di samping memastikan RMS dibina di lokasi selepas premis-premis kritikal yang berkemungkinan besar mengeluarkan bahan pencemar.
- 4.21. Jawatankuasa mencadangkan supaya RMS/stesen pemantauan air dibina dengan reka bentuk yang lebih sesuai bagi mengelakkan vandalisme dan untuk melengkapi RMS/stesen pemantauan air dengan CCTV. Isu vandalisme tidak wajar menjadi alasan untuk tidak membina lebih RMS.
- 4.22. Jawatankuasa menyarankan supaya kolam air ataupun infrastruktur air kecemasan yang sesuai dibina di kawasan-kawasan perumahan yang tidak mempunyai kemudahan tersebut.
- 4.23. Jawatankuasa menyarankan supaya Piawaian Perancangan Negeri Selangor dan Rancangan-Rancangan Tempatan Pihak Berkuasa Tempatan dipinda untuk mewajibkan pembinaan kolam air ataupun infrastruktur air kecemasan yang sesuai supaya boleh membekalkan 3 hari air kecemasan.

- 4.24. Sementara menunggu pindaan Piawai Perancangan Negeri Selangor dan Rancangan-Rancangan Tempatan Pihak Berkuasa Tempatan dilaksanakan, Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri mengeluarkan arahan kepada semua Pihak Berkuasa Tempatan untuk mewajibkan pembinaan kolam air ataupun infrastruktur air kecemasan yang sesuai supaya boleh membekalkan 3 hari air kecemasan bagi semua kawasan perumahan baru.
- 4.25. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri meminta Air Selangor untuk mengkaji semula pelan kerja Air Selangor, terutamanya rancangan pembinaan LRA ke arah sasaran 20% rizab bekalan air dan bukan 10-15% yang dirancang kini .
- 4.26. Meningkatkan kaedah rawatan air mentah kepada *Best Available Technology* untuk menapis bahan yang buat semasa sekarang tidak boleh ditapis dengan kaedah sedia ada.
- 4.27. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri mengkaji pelaksanaan '*development levy*' dengan caj dan struktur yang munasabah bagi meningkatkan pendapatan untuk mempercepatkan pembinaan infrastruktur yang dicadangkan dalam penyata ini.
- 4.28. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri meminda Enakmen Lembaga Urus Air Selangor 1999 untuk meningkatkan denda bagi kesalahan pencemaran air, meletakkan had minima denda tersebut dan mewajibkan hukuman penjara. Selain itu, Peraturan Kemasukan atau Pelepasan Bahan Pencemar Negeri Selangor 2012 juga wajar dipinda bagi menyatakan standard bau untuk bahan pencemar yang dilepaskan. Selain itu, jawatankuasa juga mencadangkan pindaan enakmen merangkumi semua pesalah utama dan pesalah nominal supaya dikenakan tindakan.
- 4.29. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri berunding dengan Kerajaan Persekutuan untuk meminda Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974 dan Akta Industri Perkhidmatan Air 2006 untuk merangkumi kesalahan pencemaran bau, meningkatkan denda untuk kesalahan pencemaran air, meletakkan had minima denda tersebut dan mewajibkan hukuman penjara. Selain itu, jawatankuasa juga mencadangkan pindaan akta merangkumi semua pesalah utama dan pesalah nominal supaya dikenakan tindakan.
- 4.30. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri berunding dengan Kerajaan Persekutuan untuk meminda Akta Kerajaan Tempatan 1976 bagi meningkatkan denda semua kesalahan. Bagi kesalahan kacau ganggu sungai, Jawatankuasa mencadangkan denda dinaikkan kepada RM1,000,000 dengan denda minima sebanyak RM200,000.

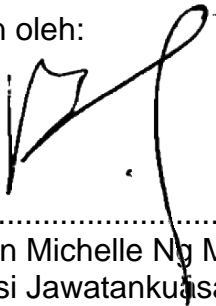
- 4.31. Bagi kesalahan yang dibawa oleh Pihak Berkuasa Tempatan ke mahkamah, Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri berunding dengan pihak-pihak berkepentingan untuk mengaturkan supaya hasil denda disalurkan kepada Pihak Berkuasa Tempatan.
- 4.32. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri menyegerakan rundingan untuk dapatkan persetujuan Kerajaan Persekutuan supaya Negeri Selangor dapat menggubal Enakmen Pengurusan Sisa Pepejal. Dengan itu, Kerajaan Negeri Selangor boleh mensyaratkan premis industri, tapak pembinaan, ladang-ladang dan premi-premis lain untuk melantik kontraktor bertauliah yang disahkan oleh Pihak Berkuasa Tempatan atau Kerajaan Negeri Selangor.
- 4.33. Sementara menunggu penggubalan Enakmen Pengurusan Sisa Pepejal, Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri mengarahkan semua Pihak Berkuasa Tempatan untuk menetapkan syarat pelantikan kontraktor pengutipan sampah bertauliah dalam lesen semua premis industri, tapak pembinaan dan ladang-ladang, seperti yang dilaksanakan oleh Majlis Daerah Hulu Selangor.
- 4.34. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri berunding dengan Kerajaan Persekutuan untuk mendapatkan ulasan daripada PBT sebelum mengeluarkan permit atau lesen daripada agensi lain contohnya permit yang diluluskan daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri untuk pengimportan bahan kitar semula, permit lori daripada Agensi Pengangkutan Awam Darat dan lain-lain. Ini adalah untuk mengatasi masalah di mana proses pengoperasian premis haram dapat berterusan dengan adanya permit lain walaupun tiada kebenaran daripada Majlis.
- 4.35. Jawatankuasa mencadangkan supaya Kerajaan Negeri melengkapi setiap PBT yang menjaga kawasan sungai di hulu LRA dengan kemudahan seperti kit pensampelan air *in-situ*, peruntukkan analisis air ke Jabatan Kimia Malaysia, *Personal Protection Equipment* (PPE) bagi aktiviti pensampelan, dan logistik bersesuaian untuk lawat siasat kes yang sukar diakses seperti *kangaroo bar*, lampu limbah (*spotlight*) dan tayar *offroad*.
- 4.36. Jawatankuasa menyokong rayuan MDHS kepada Kerajaan Negeri untuk mempertimbangkan semula keputusan yang dibuat pada 26 April 2012 iaitu penangguhan pengenaan cukai taksiran ke atas aset-aset di bawah seliaan operator air iaitu Syarikat Pengeluar Air Sungai Selangor Sdn. Bhd. (SPLASH) dengan jumlah cukai taksiran tahunan berjumlah RM614,393.00.
- 4.37. Jawatankuasa menyarankan supaya Kerajaan Negeri berunding dengan Kerajaan Persekutuan untuk bergerak secara bersasar ke arah pemantauan sepanjang masa untuk semua loji rawatan kumbahan IWK di hulu LRA.

- 4.38. Jawatankuasa menyarankan supaya LUAS, JAS, PBT-PBT dan Pejabat Tanah berkongsi dan memusatkan inventori “*point sources*”, “*non-point sources*” dan premis-premis haram. Semua agensi juga wajar melaksanakan bancian tahunan di tapak untuk memastikan inventori mereka adalah sempurna.

5. PERAKUAN

Penyata ini disediakan oleh Y.B. Puan Michelle Ng Mei Sze (Pengerusi) Jawatankuasa Pilihan Khas Pengurusan Sumber Air Selangor (JPK-SAS). Penyata ini dibincangkan dan diluluskan oleh JPK-SAS dalam Mesyuarat Jawatankuasa Bil.4 /2020 pada 2 Jun 2020.

Disahkan oleh:

.....
Y.B. Puan Michelle Ng Mei Sze
Pengerusi Jawatankuasa Pilihan Khas Pengurusan Air Selangor
(JPK-SAS)

AHLI-AHLI JAWATANKUASA

Ahli-ahli Yang Berhormat berikut telah dilantik menganggotai Jawatankuasa Pilihan Khas Pengurusan Sumber Air Selangor (JPK-SAS):

1)	Y.B. Puan Michelle Ng Mei Sze
(ADN Kawasan Subang Jaya)	Pengerusi
2)	Y.B. Tuan Leong Tuck Chee
(ADN Kawasan Pandamaran)	Ahli
3)	Y.B. Tuan Mohd Fakhurulrazi bin Mohd Mokhtar
(ADN Kawasan Meru)	Ahli
4)	Y.B. Dato' Dr Ahmad Yunus bin Hairi
(ADN Kawasan Sijangkang)	Ahli
5)	Y.B. Tuan Gunarajah A/L R George
(ADN Kawasan Sentosa)	Ahli
6)	Y.B. Tuan Mohd Najwan bin Halimi
(ADN Kawasan Kota Anggerik)	Ahli
7)	Y.B. Tuan Harumaini bin Haji Omar
(ADN Kawasan Batang Kali)	Ahli

URUS SETIA

- i) Puan Gayathri Prasena A/P Jaya Kumar
Setiausaha Bahagian (Dewan)
- ii) Encik Muhajirih bin Ahmad
Penolong Setiausaha (Dewan)
- iii) Puan Nurul Liyana Binti Musa
Setiausaha Pejabat
- iv) Cik Siti Khadijah Binti Maarof
Pegawai Penyelidik
- v) Encik Nik Muhammad Syaamil Bin Nik Ismail
Pegawai Penyelidik

Senarai saksi untuk setiap agensi yang terlibat adalah seperti berikut:-

1. Air Selangor

- i) Encik Ir. Abas Abdullah
Pengarah /Ketua Operasi Pengurusan Air Selangor
- ii) Tuan Ir. Kelvin Siew Weng Hoe
Ketua Jabatan Pengagihan
- iii) Encik Maimal Faiz bin Abdul Malik
Naib Presiden II

2. Lembaga Urus Air Selangor (LUAS)

- i) Dato' Ir Hashim Osman
Pengarah LUAS
- ii) Puan Haslina Amer
Ketua Penolong Pengarah Bahagian Pengurusan Lembangan Sungai dan Pantai
- iii) Encik Nor Zamri Sondor
Ketua Penolong Pengarah Bahagian Perancangan dan Pembangunan
- iv) Encik Haizam Irwan Toha
Ketua Penolong Pengarah Bahagian Perundangan dan Penguatkuasaan
- v) Tuan Ir. Muhamad Khairi
Jurutera Pejabat Wilayah Langat/Selangor

3. Jabatan Alam Sekitar (JAS)

- i) Puan Nor Aziah binti Jaafar
Pengarah Jabatan Alam Sekitar Negeri Selangor

4. Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN)

- i) Encik Md. Rashid bin Zainal
Pengarah Wilayah Tengah
- ii) Encik Aziz bin Ishak
Eksekutif Kanan Unit Penguatkuasaan

5. Majlis Perbandaran Kajang (MPKj)

- i) Tuan Haji Najmuddin bin Jemain
Timbalan Yang Di-Pertua MPKJ
- ii) Tuan Mohammad Izuddin bin Ramli
Pengarah Jabatan Perkhidmatan Perbandaran & Kesihatan (JPPK)
- iii) Encik Mohd Zikri bin Ibrahim
Pegawai Kesihatan Persekitaran JPPK
- iv) Encik Muhammad Nazir bin Awang
Ketua Penolong Pegawai JPPK

6. Majlis Daerah Hulu Selangor (MDHS)

- i) Tuan Shukri bin Mohamad Hamin
Yang Di-Pertua MDHS
- ii) Tuan Awaluddin bin Zakaria
Setiausaha MDHS
- iii) Encik Mohd Norazif bin Ahmad Tamsis
Pengarah Jabatan Khidmat Pengurusan
- iv) Encik Mohd Azda bin Hj. Nordin
Pengarah Jabatan Kejuruteraan
- v) Puan Ruzianah binti Mohamad
Ketua Bahagian (Perundangan)
- vi) Encik Mohd Shahril bin Ramli
Pengarah Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam (JPSPPA)
- vii) Encik Mohamad Yusairi bin Azman
Penolong Pegawai JPSPPA
- viii) Puan Nurhayati binti Sharifuddin
Penolong Pegawai JPSPPA
- ix) Puan Azlina binti Mokhtar
Pengarah Perancang Bandar

7. Indah Water Konsortium (IWK)

- i) Mohd Farouk Kunji Ahmad
Pengurus Perancangan
- ii) Encik Mohd Lutpee bin Salleh
Ketua Operasi Wilayah Selatan

LAMPIRAN 2

Ringkasan Status Mahkamah Berkaitan Isu Pencemaran Air Yang Telah Dibekalkan Oleh Pejabat Peguam Negara.

		2018	2019	2020
Bilangan kes mahkamah mengikut jumlah denda yang dikenakan	RM10,000	2	10	12
	RM12,000	0	0	0
	RM15,000	8	30	3
	RM17,000	2	0	0
	RM20,000	4	22	3
	RM24,000	1	0	0
	RM25,000	5	23	2
	RM30,000	1	3	1
	RM35,000	0	2	0
	RM40,000	0	1	1
	RM45,000	0	2	0
	RM50,000	0	3	0
	RM60,000	0	3	0
	RM70,000	0	1	0
RM75,000	0	2	0	

Dokumen lengkap boleh diakses di [link shorturl.at/dsuT5](http://shorturl.at/dsuT5).

LAMPIRAN 3

C RIVER MONITORING STATION (RMS)

Senarai River Monitoring Station (RMS)

A) RMS Yang Telah Beroperasi

1. RMS Rantau Panjang
2. RMS Hulu Bernam
3. RMS Sri Kledang
4. RMS Country Homes

RMS Hulu Bernam

RMS Country Homes

B) RMS Yang Sedang Dalam Pembinaan

1. RMS Kg Sg Lalang*
2. RMS Pekan Semenyih*
3. RMS Kg Sg Buah*
4. RMS Sg Buah
5. RMS Kg Labu Lanjut
6. RMS Sg Labu
7. RMS Hulu Langat
8. RMS Cheras Batu 11
9. RMS Bangi
10. RMS Sg Selisik
11. RMS Sg Gombak

RMS Sri Kledang

RMS Rantau Panjang

Note : * Merupakan RMS sedia ada yang sedang dinaik taraf

LAMPIRAN 4

C RIVER MONITORING STATION (RMS)

Kadar Pergerakan Air (Water Travelling Time) RMS ke Muka Sauk

BIL.	LOKASI RMS	JARAK RMS KE MUKA SAUK (KM)	MUKA SAUK TERDEKAT	ETA (JAM)
1	Kampung Sungai Lalang	24.9	LRA Semenyih	18
2	Pekan Semenyih	15.9	LRA Semenyih	12
3	Kampung Sungai Buah	3.8	LRA Semenyih	3
4	Kampung Rantau Panjang	1.91	LRA SSP3	1.5
5	Bandar Country Home	17.4	LRA Rantau Panjang	18
6	Pekan Hulu Bernam	15.9	LRA Sungai Selisik	3
7	Sri Kledang	10.2	LRA Bernam River Headworks	2
8	Sungai Buah	2.7	LRA Semenyih	2
9	Sungai Labu	0.5	LRA Sungai Labu	0.5
10	Kampung Labu Lanjut	3	LRA Labu Lanjut	2
11	Hulu Langat	1.4	LRA Sungai Langat	1
12	Cheras Batu 11	2.3	LRA Cheras Batu 11	2
13	Bangi (UKM)	18.1	LRA Bukit Tampo	13.5
14	Muka sauk LRA Gombak	0.02	LRA Sungai Gombak	-
15	Muka sauk LRA Sg Selisik	0.02	LRA Sungai Selisik	-

Nota:

- ETA: Jangka masa tiba
- Halaju purata air sungai yang digunakan untuk pengiraan: 1.35 km/j

Maklumat Tambahan untuk JPK-SAS | 12

LAMPIRAN 5

A PENGELUARAN SEMASA SETIAP LOJI RAWATAN AIR & BILANGAN AKAUN

BIL	SUMBER / SUNGAI	LOJI RAWATAN AIR TERLIBAT	KAPASITI REKABENTUK (JLH)	KEUPAYAAN PENGELUARAN (JLH)	PENGELUARAN SEMASA (APRIL)		KAWASAN LIPUTAN (WILAYAH)	BILANGAN AKAUN (NOS)
					JLH	%		
1	Sg. Semenyih	Sungai Semenyih	545.0	680.0	593.35	87.26%	Sepang, Kuala Langat, Petaling, Hulu Langat	316,651
2	Sg. Langat	i. Sungai Langat	386.0	472.6	342.48	72.47%	Petaling, Kuala Lumpur	116,596
		ii. Cheras Batu 11	27.0	27.0	22.17	82.11%	Hulu Langat	11,686
		iii. Bukit Tampo	31.5	32.6	15.13	46.41%	Kuala Langat	8,043
		iv. Labohan Dagang	200.0	56.0	52.21	93.23%	Kuala Langat	28,746
		v. Semenyih 2	100.0	100.0	86.07	86.07%	Hulu Langat, Sepang	57,710
3	Sg. Semantan	Langat 2	1,130.0	325.0	288.23	88.69%	Kuala Lumpur, Hulu Langat	202,206
4	Sg. Selangor	i. SSP3 Bukit Badong	800.0	880.0	807.45	91.76%	Kuala Langat, Petaling, Gombak	390,566
		ii. Rasa	250.0	211.0	212.93	100.91%	Hulu Selangor	117,775
		iii. SSP1	950.0	1,045.0	992.44	94.97%	Kuala Langat, Petaling, Kuala Lumpur, Kuala Selangor	545,190
		iv. SSP2	950.0	970.0	989.87	102.05%	Kuala Langat, Kuala Selangor, Kuala Lumpur, Klang/Shah Alam, Gombak, Petaling	338,393
		v. Rantau Panjang	31.5	31.5	30.56	97.02%	Kuala Selangor	15,734
5	Sg. Bernam	i. Bernam River Headworks Lama & Baru	65.6	65.6	59.23	90.29%	Sabak Bernam	39,178
		ii. Sungai Selisek	1.3	1.3	2.01	154.62%	Hulu Selangor	966

Maklumat Tambahan untuk JPK-SAS | 6

A PENGELUARAN SEMASA SETIAP LOJI RAWATAN AIR & BILANGAN AKAUN

BIL	SUMBER / SUNGAI	LOJI RAWATAN AIR TERLIBAT	KAPASITI REKABENTUK (JLH)	KEUPAYAAN PENGELUARAN (JLH)	PENGELUARAN SEMASA (APRIL)		KAWASAN LIPUTAN (WILAYAH)	JUMLAH AKAUN AIR (NOS)
					JLH	%		
6	Sg. Batang Kali	Batang Kali	20.3	20.3	5.28	26.01%	Hulu Selangor	12,536
7	Sg. Dusun	Sungai Dusun	1.3	1.3	1.47	113.08%	Hulu Selangor	860
8	Sg. Tenggi	Sungai Tenggi	1.3	1.3	2.01	154.62%	Hulu Selangor	1,040
9	Sg. Inki	Kalumpang	6.7	6.7	5.44	81.19%	Hulu Selangor	3,722
10	Sg. Pangsoon	Pangsoon	1.8	1.8	3.76	208.89%	Hulu Langat	3,777
11	Sg. Lolo	Sungai Lolo Lama & Baru	2.9	3.4	5.44	160.00%	Hulu Langat	
12	Sg. Gerachi	Kuala Kubu Bharu	6.7	6.7	6.40	95.52%	Hulu Selangor	3,622
13	Sg. Ampang	Ampang Intake	18.0	18.0	17.70	98.33%	Gombak	20,014
14	Sg. Rangkap	Sungai Rangkap	9.0	9.0	5.88	65.33%	Hulu Selangor	2,935
15	Sg. Gombak	Gombak	22.5	30.0	29.43	98.10%	Gombak	5,307
16	Sg. Kepong	Kepong	4.5	4.5	1.54	34.22%	Gombak	462
17	Sg. Rumpit	Sungai Rumpit	2.3	2.3	0.62	26.96%	Gombak	249
18	Labu Lanjut	Salak Tinggi	10.8	10.8	4.08	37.78%	Sepang	4,836
19	Sg. Serai	Sungai Serai	0.9	0.9	1.27	141.11%	Hulu Langat	1,517
20	Terusan Besar	Sungai Sireh	27.0	27.0	16.09	59.59%	Kuala Selangor	8,638
21	Sg. Labu	Sungai Labu	105.0	110.0	76.16	69.24%	Sepang, Kuala Langat	47,777

Maklumat Tambahan untuk JPK-SAS | 7

A PENGELUARAN SEMASA SETIAP LOJI RAWATAN AIR & BILANGAN AKAUN

BIL	SUMBER / SUNGAI	LOJI RAWATAN AIR TERLIBAT	KAPASITI REKABENTUK (JLH)	KEUPAYAAN PENGELUARAN (JLH)	PENGELUARAN SEMASA (APRIL)		KAWASAN LIPUTAN (WILAYAH)	JUMLAH AKAUN AIR* (NOS)
					JLH	%		
22	Empangan Tasik Subang	North Hummock	22.5	22.5	11.66	51.82%	Klang/Shah Alam	3,250
23	Empangan Klang Gates	i. Bukit Nanas	145.0	145.0	95.02	65.53%	Kuala Lumpur	35,913
		ii. Wangsa Maju	45.0	47.0	38.95	82.87%	Gombak	11,978
24	Empangan Sungai Batu	Sungai Batu	113.7	141.0	108.43	76.90%	Gombak	63,384
JUMLAH			6,035	5,507	4,930.76	89.54%		2,421,257

Nota: * Data setakat April 2020

Maklumat Tambahan untuk JPK-SAS | 8

MAKLUMAT TAMBAHAN**JAWATANKUASA PILIHAN KHAS SUMBER AIR NEGERI SELANGOR**

Jawatankuasa Pilihan Khas Sumber Air Selangor telah meneliti maklumat-maklumat yang diberi pada mesyuarat yang diadakan pada 5 Mei 2020.

Susulan itu, Jawatankuasa memohon beberapa maklumat tambahan seperti berikut:

1. Pihak LUAS dipohon untuk mengemukakan Pelan Tindakan Bersepadu Menangani Pencemaran Sumber Air Negeri Selangor yang telah dibentang dan diluluskan di dalam Mesyuarat MMKN pada bulan Mac 2020.

Pelan Tindakan Bersepadu Menangani Pencemaran Sumber Air Negeri Selangor akan menambah baik kawalan dan pencegahan pencemaran dengan melibatkan agensi-agensi berkaitan secara bersepadu bagi strategi Tindakan Jangka Masa Pendek iaitu melibatkan tindakan yang boleh dilaksanakan sertamerta atau tempoh kurang dua (2) tahun. Manakala bagi strategi Tindakan Jangka Masa Panjang akan melibatkan tempoh pelaksanaan lebih dua (2) tahun seperti berikut:

TINDAKAN JANGKA MASA PENDEK (TEMPOH TINDAKAN SERTA MERTA DAN KURANG 2 TAHUN)**LEMBAGA URUS AIR SELANGOR (LUAS)**

- a) Mengemaskini inventori aktiviti guna tanah di rizab sungai dalam Sistem Maklumat Geografi (GIS) dan tindakan pemantauan serta penguatkuasaan secara bersepadu. Kajian inventori dan pemetaan guna tanah di 50 meter rizab sungai telah dilaksanakan LUAS dengan menggunakan kaedah *aerial surveillance* menggunakan drone di Sungai Semenyih termasuk Sungai Rinching dan Sungai Beranang, Sungai Klang dan Sungai Damansara serta Sungai Sembah dan anak-anak sungainya pada tahun 2018. Manakala kajian di Sungai Selangor, Sungai Langat dan Sungai Buloh dalam peringkat pelaksanaan bermula tahun 2019.
- b) Pemantauan pencemaran di lembangan sungai melalui urus tadbir sedia ada iaitu melalui Pasukan Petugas Lembangan Sungai Klang, Sungai Langat dan Sungai Selangor yang dipengerusikan Pengarah LUAS dan diadakan empat (4) kali/tahun bagi pelaksanaan pemantauan dan tindakan penguatkuasaan bersepadu bersama agensi berkaitan. Jika isu tidak dapat diselesaikan akan diangkat kepada Jawatankuasa

Pengurusan Lembangan Sungai dan Pantai Negeri Selangor yang dipengerusikan oleh Pengerusi Jawatankuasa Tetap Infrastruktur, YB Tuan Ir. Izham bin Hashim dan turut diadakan empat(4) kali/tahun. Kedua-dua Jawatankuasa/Pasukan Petugas ini diurusetikan LUAS;

- c) Mengkaji dan mengenalpasti peralatan bagi mengesan pencemaran bau yang bersesuaian dan efektif. Pada masa ini LUAS telah mendapat maklumat berkenaan peralatan bernama *Nasal Ranger/Field Olfactometer* yang masih diperingkat kajian lanjut;
- d) Mempergiatkan tindakan penguatkuasaan dan perundangan yang tegas seperti Kompaun dan pendakwaan di Mahkamah. Cadangan bagi penubuhan pasukan risikan bagi meningkatkan keberkesanan penguatkuasaan dan mencegah aktiviti mencurigakan;
- e) Mempergiatkan pemantauan berkala kepada premis berlesen oleh LUAS yang tertakluk di bawah Kebenaran Bertulis dan Lesen Kemasukan atau Pelepasan Bahan Pencemar;
- d) Pelaksanaan Ops Sumber Air semasa tempoh musim perayaan secara bersepadu bersama agensi berkaitan;
- f) Pemantauan bersepadu bersama agensi berkaitan secara berkala di kawasan yang berpotensi dan berisiko berlakunya pencemaran;
- g) Meningkatkan pelepasan air empangan atau menjalankan operasi pengepaman air dari kolam atau tasik (OPAK) bagi meningkatkan kadar pencairan sungai dan juga mempercepatkan 'flushing' pencemaran ke hilir tertakluk kepada kesesuaian dan jenis pencemaran ;
- h) Surat Arahan di bawah seksyen 121(1), Enakmen LUAS 1999 kepada premis pencemar bagi kawalan di punca dan menjalankan kerja-kerja pembersihan dengan kadar segera. Penyediaan Panel kontraktor pembersihan LUAS;
- i) Menyediakan sistem pemantauan awal 'early warning system' dengan pembangunan stesen telemetri kualiti air di kawasan strategik hulu muka sauk dan tambahan stesen dengan kerjasama strategik Pengurusan Air Selangor. Perkongsian dan akses data antara agensi berkaitan melibatkan integrasi data dengan pihak JAS, JPS, Jabatan Meteorologi Malaysia, Landasan Lumayan Sdn Bhd (bagi projek Selangor Maritime

Gateway) ke *Integrated Water Resources Management System (IWRIMS)*. Pada masa ini satu (1) stesen kualiti air LUAS di hulu muka sauk LPA Bukit Tampoi bagi memantau peningkatan Ammoniakal Nitrogen (AN) di Sungai Langat yang boleh mengakibatkan gangguan kepada LPA. Terdapat 6 parameter dipantau selaras Indeks Kualiti Air (IKA).

- j) Memberikan insentif kepada orang awam/pemberi maklumat (*whistle blower*) yang melaporkan maklumat lengkap beserta gambar/video berkenaan aktiviti pencemaran yang benar berlaku; dan
- k) Mempergiat dan memperkasakan program kesedaran awam di kalangan komuniti seperti pelaksanaan *Friends of River (FoR)* dengan kerjasama agensi, PBT dan PDT.

JABATAN ALAM SEKITAR (JAS)

- a) Mempergiatkan tindakan kawalan, pemantauan dan penguatkuasaan undang-undang yang tertakluk di bawah Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974;
- b) Mengeluarkan Perintah Berhenti Kerja sehingga langkah pembaikan dilaksanakan bagi mana-mana projek tertakluk EIA;
- c) Pemantauan dan kawalan pada pelepasan loji rawatan kumbahan yang melebihi 150 PE;
- d) Pelaksanaan Vehicle Monitoring System (VMS), Sistem Docket dan Kod Warna pada lori bagi tujuan kawalan dan pemantauan kepada pelupusan sisa bahan terjadual dimana bayaran hanya diterima setelah sisa dilupuskan di tempat yang ditetapkan; dan
- e) Pembangunan stesen pemantauan telemetri kualiti air bagi tujuan sistem amaran awal/early warning system' oleh pihak JAS yang terletak di bahagian hulu Sungai Langat. Penyelarasan dan pemakluman dengan pihak Air Selangor jika berlaku peningkatan parameter pencemaran.

SURUHANJAYA PERKHIDMATAN AIR NEGARA (SPAN)

- a) Mempergiatkan pelaksanaan pemantauan dan tindakan penguatkuasaan kepada mana-mana orang yang mencemarkan sumber air di bawah Seksyen 61(1) atau Seksyen 121(1), Akta Industri Perkhidmatan Air 2006;
- b) Memastikan operator pembentungan awam (IWK) melaksanakan pemantauan dan kawalan terhadap jaringan lurang kumbahan dengan pemasangan CCTV dikawasan strategik dan manhole/lurang kumbahan yang berisiko di kawasan terpencil dikunci bagi mengelak pembuangan efluen terlarang. IWK telah seal permukaan 26 buah penutup serta plugging lurang kumbahan di kawasan Bandar Bukit Mahkota. Cadangan pemantauan bau dimasukkan dalam Senarai Semak Operasi Loji di inlet kemasukan ke loji dan pelepasan efluen ke sungai;
- c) Memastikan operator pembentungan awam (IWK) menyediakan pegawai bertugas 24 jam bagi loji kumbahan berskala besar di kawasan berisiko berlaku pembuangan illegal discharge ke lurang kumbahan awam terutama jenis *volatile solvent*; dan
- d) Pelaksanaan *Vehicle Monitoring System (VMS)*, Sistem Docket dan Kod Warna pada lori syarikat pembentungan swasta berlesen bagi tujuan kawalan dan pemantauan kepada pelupusan sisa kumbahan dimana bayaran hanya diterima setelah sisa dilupuskan di tempat yang ditetapkan.

PENGURUSAN AIR SELANGOR SDN BHD (AIR SELANGOR)

- a) Menambahbaik keupayaan pengurusan siaran media jika berlakunya gangguan bekalan air dengan penglibatan Pengurusan Tertinggi;
- b) Berkolaborasi dan tindakan bersepadu bersama agensi-agensi Kerajaan Negeri dalam kawalan pencemaran sumber air yang menjejaskan muka sauk bekalan air; dan
- c) Menyediakan sistem pemantauan awal 'early warning system' dengan pembangunan stesen telemetri kualiti air di kawasan strategik hulu muka sauk dan tambahan stesen dengan kerjasama strategik pihak LUAS.

Perkongsian data pemantauan ke dalam IWRIMS, LUAS selaras SMART STATE; dan

- d) Mengkaji SOP bagi pengenalpastian tahap bau di muka sauk yang membolehkan henti tugas LPA dan juga langkah mitigasi.

PIHAK BERKUASA TEMPATAN (PBT)

- a) Mempergiatkan pemantauan dan tindakan bersepadu bagi premis berlesen di bawah PBT termasuk pencemaran *sullage* bagi meminimakan impak pencemaran. Kawalan juga terhadap tapak pembuangan sampah haram yang berisiko menyebabkan *leachate*; dan
- b) Mempergiatkan program Kesedaran Awam bersama agensi berkaitan serta Komuniti bagi penjagaan sumber air seperti pelaksanaan FoR.

PEJABAT DAERAH DAN TANAH (PDT)

- a) Mempergiatkan pemantauan dan kawalan bagi aktiviti di kawasan tanah kerajaan terutama rizab sungai yang berisiko kepada pencemaran;
- b) Cadangan pewartaan rizab sungai kerana dikhuatiri apabila tindakan mahkamah diambil, tanah rizab yang diperuntukkan di bawah Seksyen 62 Kanun Tanah Negara (KTN) adalah merupakan tanah kerajaan. Seksyen 62 adalah perizaban bagi tujuan awam dan ianya perlu dilakukan dengan pengukuran terperinci bagi tujuan pewartaan tersebut. Walau bagaimanapun 50 meter rizab sungai dan badan-badan air (sumber air alternatif) juga telah diwartakan sebagai zon perlindungan di bawah seksyen 48, Enakmen LUAS 1999 bagi tujuan kawalan terhadap aktiviti di kawasan tersebut melalui Kebenaran Bertulis; dan
- c) Mempergiatkan program Kesedaran Awam bersama agensi berkaitan serta Komuniti bagi penjagaan sumber air seperti pelaksanaan FoR.

TINDAKAN JANGKA PANJANG (TEMPOH MASA LEBIH 2 TAHUN)**LEMBAGA URUS AIR SELANGOR (LUAS)**

- a) Kajian semula perundangan Enakmen LUAS 1999 dan Peraturan Kemasukan atau Pelepasan Bahan Pencemar Negeri Selangor 2012 bagi aktiviti pencemaran seperti dari kawasan pertanian;
- b) Menyemak semula jumlah denda dan kompaun supaya jumlah dan tindakan perundangan yang akan diambil tersebut lebih digeruni oleh pihak-pihak yang tidak bertanggungjawab. Kini, pihak LUAS juga dalam peringkat kajian semula/review Enakmen LUAS 1999;
- c) Pelaksanaan pelepasan efluen berdasarkan keupayaan kapasiti sungai iaitu aplikasi *Total Maximum Daily Load, TMDL* di kawasan yang ditetapkan selaras seksyen 56, Enakmen LUAS 1999 dan pelaksanaan *Polluters Pay Principle (PPP)*; dan
- d) Cadangan pelaksanaan Kajian Kebolehlaksanaan "zero discharge" dan amalan kitar semula efluen pada masa depan di Negeri Selangor selaras seksyen 127(m), Enakmen LUAS 1999.

JABATAN ALAM SEKITAR (JAS)

- a) Menyemak semula jumlah denda dan kompaun supaya jumlah dan tindakan perundangan yang akan diambil tersebut lebih digeruni oleh pihak-pihak yang tidak bertanggungjawab. Kini, pihak JAS juga dalam peringkat kajian semula/review AKAS 1974;
- b) Mengkaji semula dan pengemaskinian AKAS 1974 dan Peraturan di bawahnya bagi peruntukan berkaitan had parameter pelepasan efluen perindustrian dan kumbahan yang tidak termasuk parameter bau/odour. Walau bagaimanapun, parameter bau/odour tiada had piawai ditetapkan dalam Garis Panduan Kualiti Air Minuman Kebangsaan Bagi Air Mentah. Maklumbalas Jabatan Kesihatan bahawa parameter bau akan dimasukkan dalam RUU Kualiti Air Minum(KAM) yang akan dibentangkan dalam Parlimen pada Mac 2020 tetapi tiada had piawai yang ditetapkan iaitu "boleh diterima/acceptable" yang masih bersifat subjektif; dan

- c) Mengkaji semula had piawaian bagi parameter Ammonia bagi Loji Rawatan Kumbahan (LRK) yang tertakluk di bawah Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Kumbahan) 2009 untuk Kategori 1 adalah 20 mg/l manakala untuk Kategori 2 dan 3 adalah antara 50 – 100 mg/l. Had Piawaian ini jauh berbeza jika dibandingkan dengan Garis Panduan Kualiti Air Minum Kebangsaan Bagi Air Mentah untuk parameter Ammonia di Loji Pembersihan Air (LPA) iaitu 1.5 mg/l. Standard ini digunakan untuk merawat air bagi air minum dan ia berdasarkan cadangan World Health Organization(WHO). Peningkatan kadar Ammonia dalam air mentah boleh mengurangkan kadar disinfeksi dan seterusnya memerlukan pendosan klorin yang tinggi di LPA.

SURUHANJAYA PERKHIDMATAN AIR NEGARA (SPAN)

- a) Menaik taraf loji rawatan kumbahan dan merancang dari segi pembangunan *Centralized Sewerage Treatment Plant (CSTP)* yang menggunakan aplikasi moden dan teknologi terkini bagi meningkatkan kualiti pelepasan efluen.

PENGURUSAN AIR SELANGOR SDN BHD (AIR SELANGOR)

- a) Mengkaji kaedah spesifik atau teknologi terkini bagi mengatasi masalah bau dalam sistem rawatan air konvensional. Ini merujuk Perkara 10.3: *Treatment of taste, odour and appearances Problems (Guidelines of Drinking Water Quality)*, MOH; dan
- b) Merancang bagi cadangan naik taraf sistem rawatan air konvensional di Loji Pembersihan Air utama dengan menggunakan teknologi rawatan terkini.

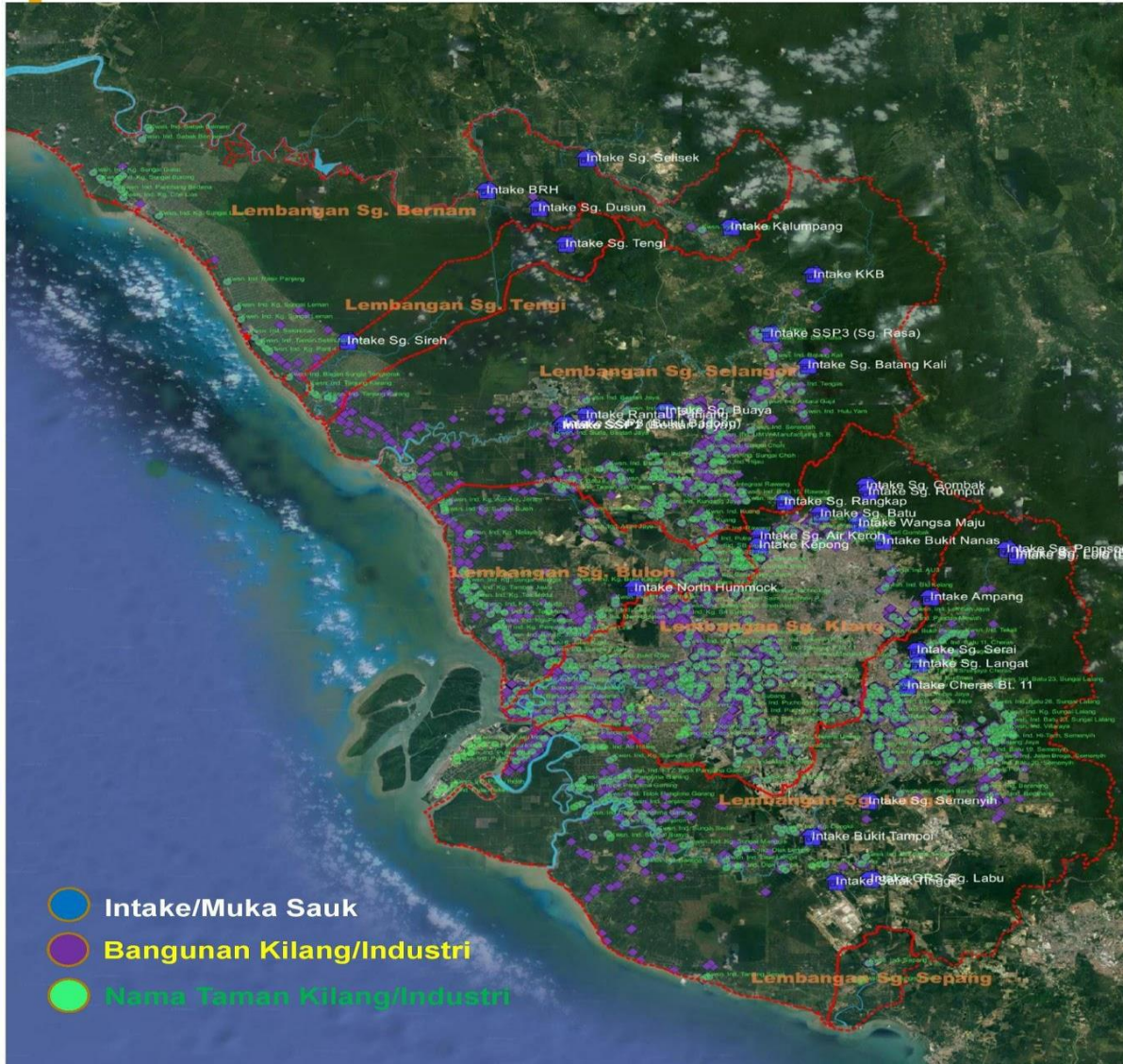
PIHAK BERKUASA TEMPATAN (PBT)

- a) Perancangan pembangunan secara bersepadu bagi melindungi sumber air dengan pengezonan perindustrian berat atau aktiviti berisiko tinggi di bahagian hilir muka sauk; dan

- b) Pembangunan fasiliti/sistem rawatan air sisa berpusat di kawasan pembangunan perindustrian yang melibatkan premis berlesen dan mempunyai pelepasan efluen yang berisiko dan tidak tertakluk JAS. Adalah dicadangkan untuk disyaratkan dalam Kebenaran Merancang bagi pembangunan akan datang.

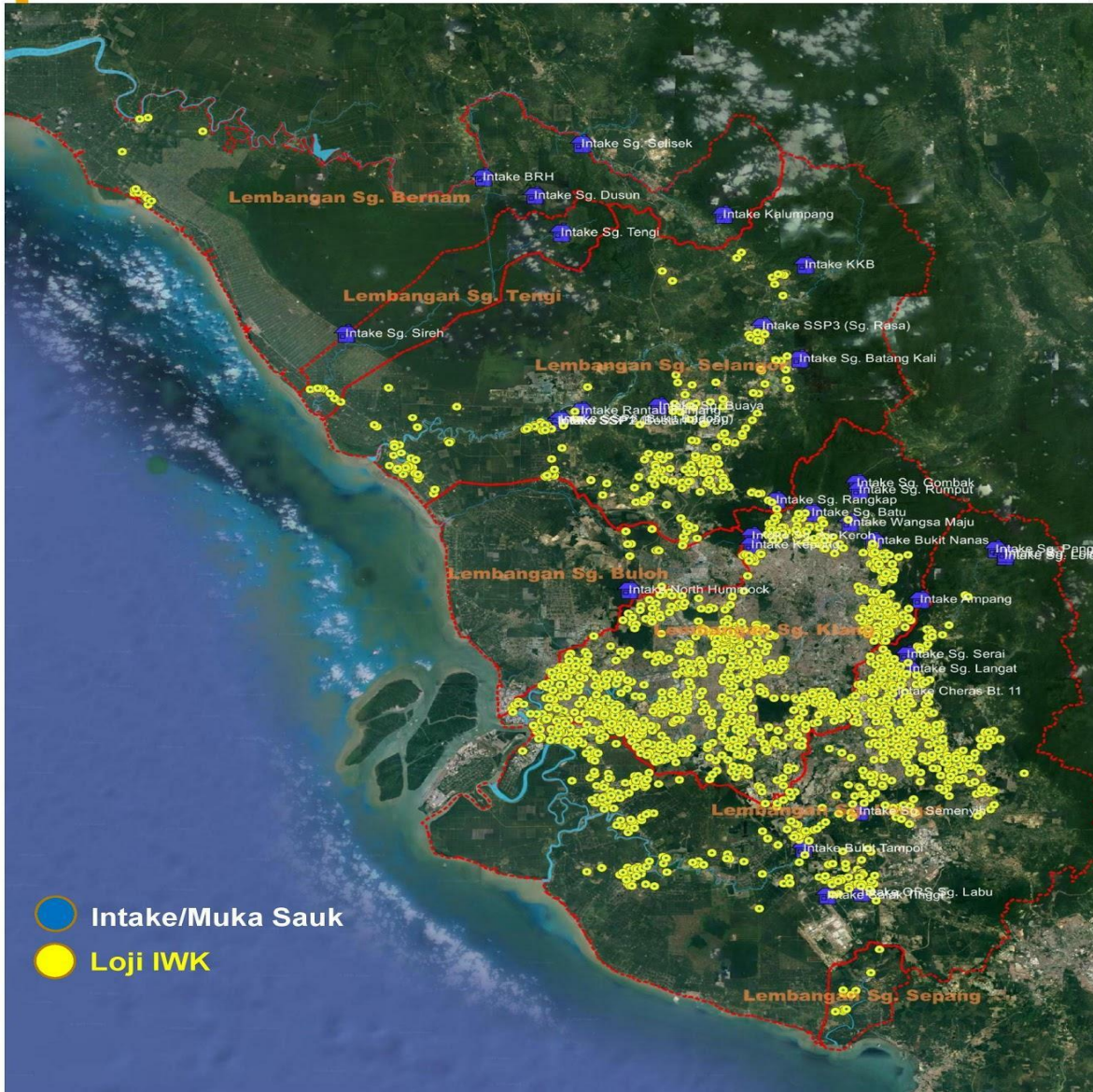
Pelan Potensi Punca Pencemaran Industri/Kilang

Nama Aktiviti Potensi Punca Pencemaran	Keperincian	Bilangan Point Lokasi
Lokasi Kilang/Industri Di Negeri Selangor	Sumber data daripada JPBD Selangor dan JAS Selangor. Data ini merupakan data : 1. Taburan lokasi gunatanah semasa kawasan industri/kilang yang diekstrak daripada Rancangan Tempatan di PBT Negeri Selangor. Tahun kemaskini data adalah pada 30 Jun 2017. 2. Taburan Premis Kilang/Industri yang berdaftar dengan JAS Selangor. Tahun kemaskini data adalah pada Disember 2020.	40,135 574

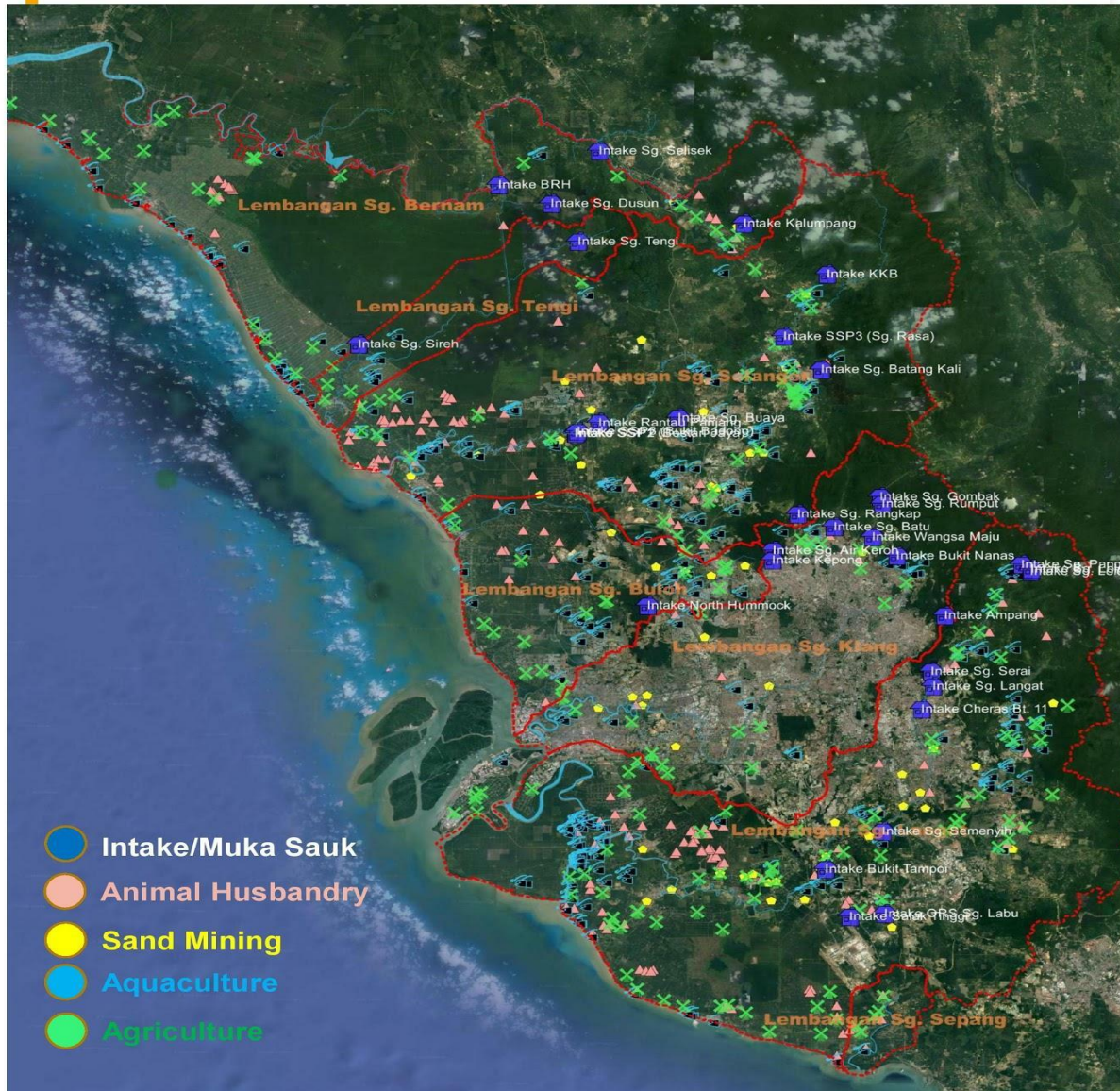
Pelan Potensi Punca Pencemaran Loji IWK

Nama Aktiviti Potensi Punca Pencemaran	Keperincian	Bilangan Point Lokasi
Loji IWK Di Negeri Selangor	Sumber data daripada JAS Selangor. Data ini merupakan data senarai premis/loji IWK yang melepaskan efluen kumbahan ke sungai. Data ini dikategorikan sebagai potensi sumber efluen. Tahun kemaskini data adalah pada Jan 2020.	2,354

Pelan Potensi Punca Pencemaran Agriculture, Aquaculture, Husbandry & Sand Mining

Nama Aktiviti Potensi Punca Pencemaran	Keperincian	Bilangan Point Lokasi
Lokasi Agriculture, Aquaculture, Husbandry & Sand Mining Di Negeri Selangor	Data LUAS. Data ini merupakan data aktiviti agriculture, aquaculture, animal husbandry & sand mining di Negeri Selangor. Data ini dikategorikan sebagai potensi sumber efluen. Sumber data ini adalah daripada Kajian Water Allocation Plan Negeri Selangor 2019 (LUAS & JPZ).	884

Pelan Potensi Punca Pencemaran Inventori Lapangan Guna Tanah di Sg. Semenyih & Anak-Anak Sungainya

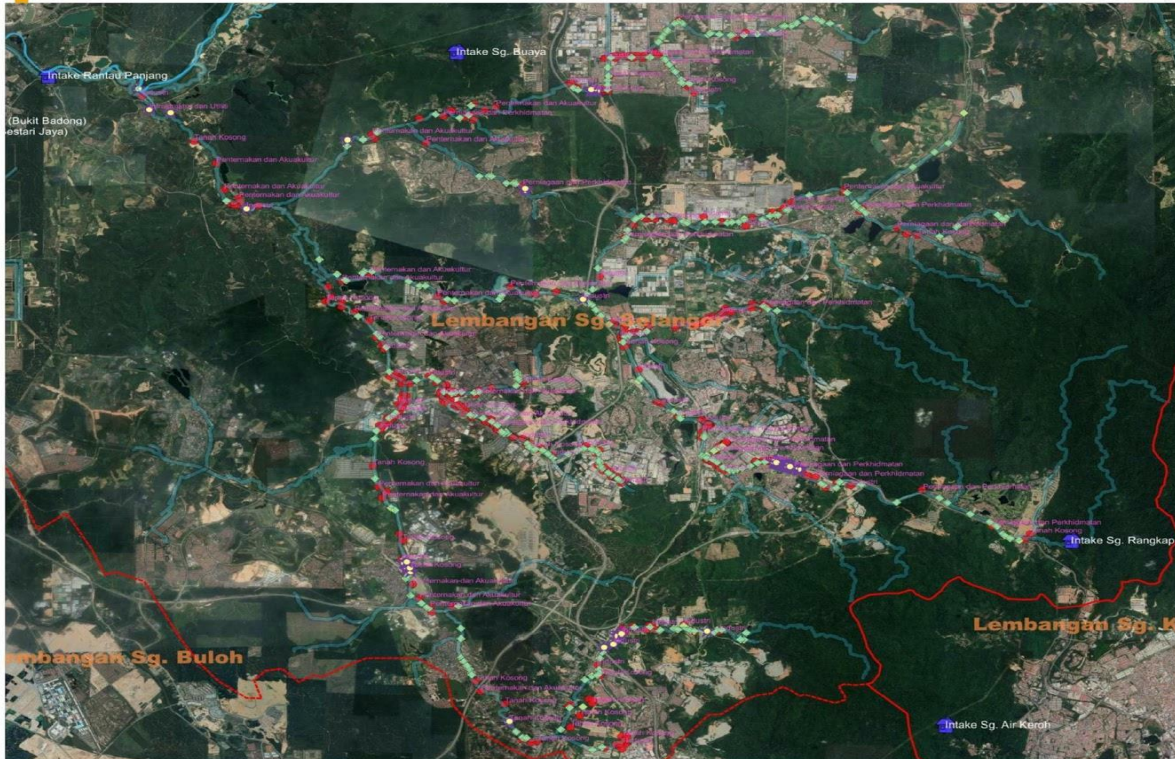

- Intake/Muka Sauk
- Aktiviti Guna Tanah (50 Meter Tebing Sungai)
- Outlet/Outfall
- Titik Panas

Nama Aktiviti Potensi Punca Pencemaran	Keperincian	Bilangan Point Lokasi
Inventori Guna Tanah Di Sepanjang Sg. Semenyih dan Anak-Anak Sungainya	Data LUAS. Data ini merupakan data hasil Kerja-Kerja Penyediaan Pemetaan & Inventori Guna Tanah di Sg. Semenyih & 2 Anak Sungainya (Sg. Rinching dan Sg. Beranang). Kajian lapangan ini dibuat pada tahun 2018 memfokuskan kepada inventori sepanjang sungai dan rizab sungai 50 meter kiri dan 50 meter kanan dari tebing sungai :	
	1. Lokasi Aktiviti Guna Tanah	77
	2. Lokasi Outfall/Outlet	128
	3. Lokasi Titik Panas	15

Pelan Potensi Punca Pencemaran Inventori Lapangan Guna Tanah di Sg. Sembah & Anak-Anak Sungainya

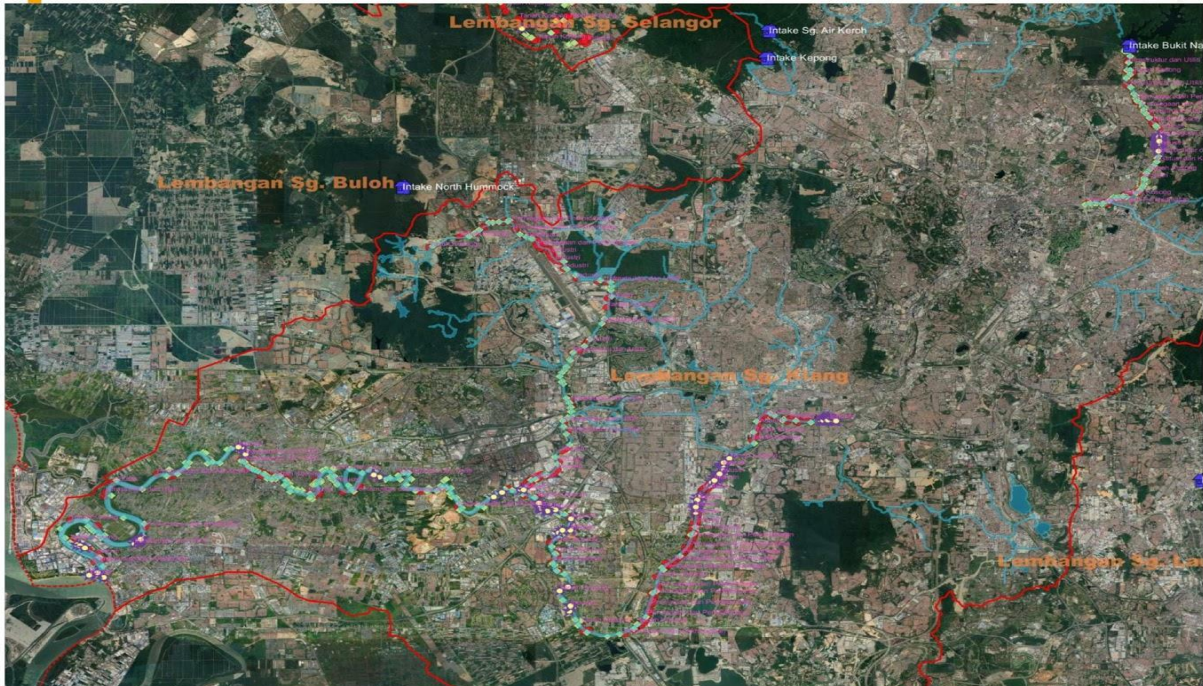

- Intake/Muka Sauk
- Aktiviti Guna Tanah (50 Meter Tebing Sungai)
- Outlet/Outfall
- Titik Panas

Nama Aktiviti Potensi Punca Pencemaran	Keperincian	Bilangan Point Lokasi
Inventori Guna Tanah Di Sepanjang Sg. Sembah dan Anak-Anak Sungainya	Data persendirian LUAS. Data ini merupakan data hasil Kerja-Kerja Penyediaan Pemetaan & Inventori Guna Tanah di Sg. Sembah & 10 Anak Sungainya. Kajian lapangan ini dibuat pada tahun 2018 memfokuskan kepada inventori sepanjang sungai dan rizab sungai 50 meter kiri dan 50 meter kanan dari tebing sungai :	
	1. Lokasi Aktiviti Guna Tanah	538
	2. Lokasi Outfall/Outlet	431
	3. Lokasi Titik Panas	95

Pelan Potensi Punca Pencemaran Inventori Lapangan Guna Tanah di Sg. Klang & Anak-Anak Sungainya

- Intake/Muka Sauk
- Aktiviti Guna Tanah (50 Meter Tebing Sungai)
- Outlet/Outfall
- Titik Panas

Nama Aktiviti Potensi Punca Pencemaran	Keperincian	Bilangan Point Lokasi
Inventori Guna Tanah Di Sepanjang Sg. Klang dan Anak-Anak Sungainya	Data persendirian LUAS. Data ini merupakan data hasil Kerja-Kerja Penyediaan Pemetaan & Inventori Guna Tanah di Sg. Klang & 2 Anak Sungainya. Kajian lapangan ini dibuat pada tahun 2018 memfokuskan kepada inventori sepanjang sungai dan rizab sungai 50 meter kiri dan 50 meter kanan dari tebing sungai :	
	1. Lokasi Aktiviti Guna Tanah	582
	2. Lokasi Outfall/Outlet	366
	3. Lokasi Titik Panas	173

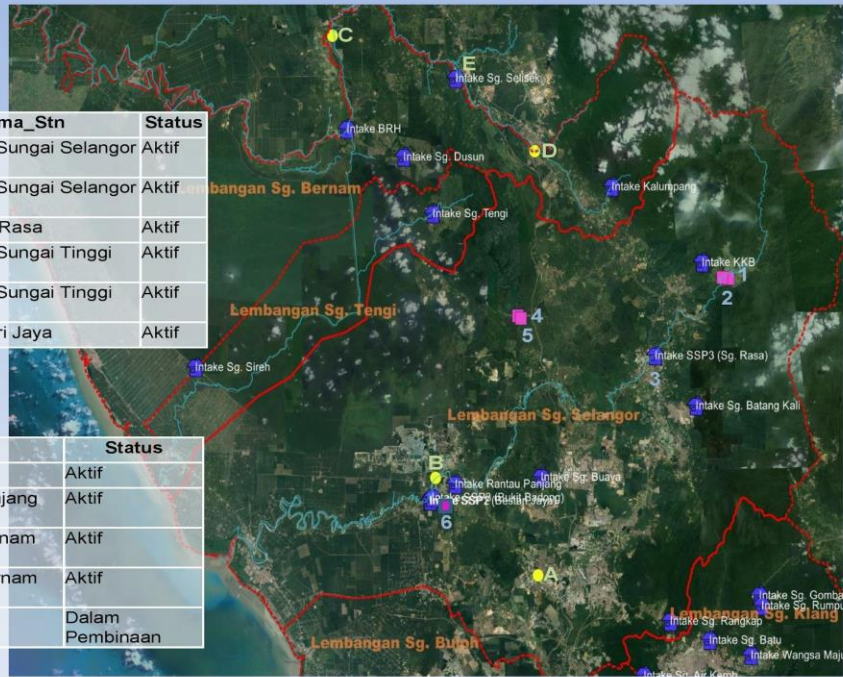
Stesen Telemetri (Online) Lembangan Sg. Selangor dan Lembangan Sg. Bernam

Stesen Telemetri (Online) Milik LUAS

ID	Stn_ID	Jenis_Stn	Nama_Stn	Status
1	30-001-001-01/06	Kuantiti	Empangan Sungai Selangor (Hulu)	Aktif
2	30-001-002-04	Kuantiti	Empangan Sungai Selangor (Hilir)	Aktif
3	30-001-003-03	Kuantiti	Muka Sauk Rasa	Aktif
4	30-002-004-01/02	Kuantiti	Empangan Sungai Tinggi (Hulu)	Aktif
5	30-002-005-04	Kuantiti	Empangan Sungai Tinggi (Hilir)	Aktif
6	BBB	Kuantiti	Baraj Bestari Jaya	Aktif

Stesen Telemetri (Online) Milik Pengurusan Air Selangor

ID	Jenis_Stn	Nama_Stn	Status
A	Kualiti	RMS Country Home	Aktif
B	Kualiti	RMS Kampung Rantau Panjang (Sg. Selangor)	Aktif
C	Kualiti	RMS Seri Kledang (Sg. Bernam Selepas Sg. Slim)	Aktif
D	Kualiti	RMS Hulu Bernam (Sg. Bernam selepas Sg. Inki)	Aktif
E	Kualiti	RMS Selisik	Dalam Pembinaan

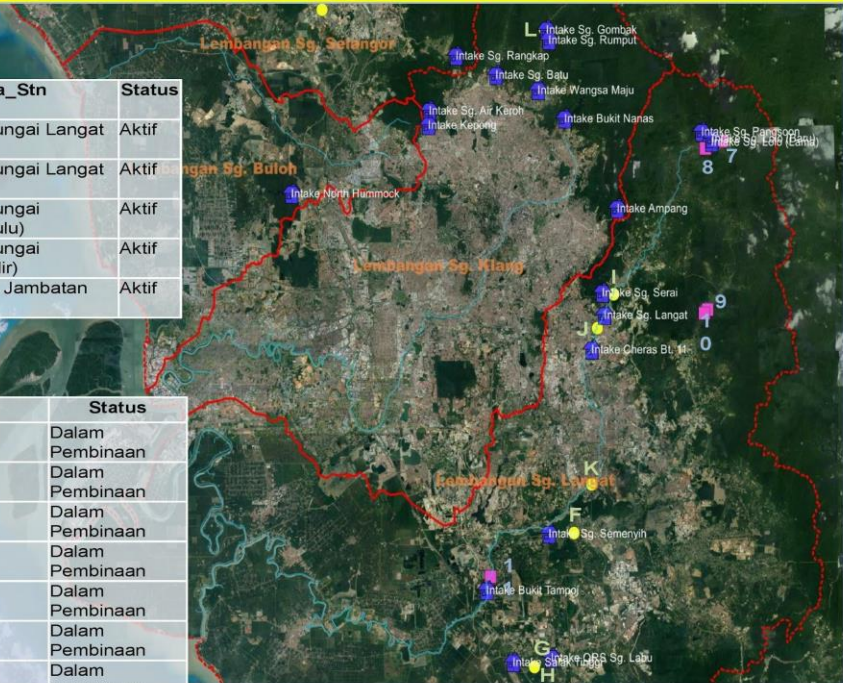
Stesen Telemetri (Online) Lembangan Sg. Langat dan Lembangan Sg. Klang

Stesen Telemetri (Online) Milik LUAS

ID	Stn_ID	Jenis_Stn	Nama_Stn	Status
7	60-001-001-01/02	Kuantiti	Empangan Sungai Langat (Hulu)	Aktif
8	60-001-002-04	Kuantiti	Empangan Sungai Langat (Hilir)	Aktif
9	60-002-003-01/02	Kuantiti	Empangan Sungai Semenyih (Hulu)	Aktif
10	60-002-004-04	Kuantiti	Empangan Sungai Semenyih (Hilir)	Aktif
11	60-001-005-01/02/03	Kualiti	Sg. Langat Di Jambatan Dengkil	Aktif

Stesen Telemetri (Online) Milik Pengurusan Air Selangor

ID	Jenis_Stn	Nama_Stn	Status
F	Kualiti	RMS 4 Dengkil	Dalam Pembinaan
G	Kualiti	RMS Sg. Labu	Dalam Pembinaan
H	Kualiti	RMS Labu Lanjut	Dalam Pembinaan
I	Kualiti	Sg. Langat	Dalam Pembinaan
J	Kualiti	Cheras Bt. 11	Dalam Pembinaan
K	Kualiti	RMS Bukit Tampoi UKM	Dalam Pembinaan
L	Kualiti	RMS Gombak	Dalam Pembinaan

STATUS TINDAKAN MAHKAMAH (2018-2020)

Bil.	Nama Syarikat	Tahun	Seksyen Kesalahan	Pertuduhan	Status Kes
1.	Masgenuine I-Berhad	2018	s.50(3) Enakmen LUAS 1999	Gagal mematuhi perintah Lembaga di bawah perenggan 4(b) Surat Arahan bertarikh 19 Mac 2013 yang dikeluarkan di bawah seksyen 50(2)(e) Enakmen Lembaga Urus Air Selangor 1999.	Telah disabitkan dengan kesalahan dan dihukum denda sebanyak RM45,000.00
2	Devaraj A/L Shanmugam Maduraiveran Pillai A/L Nageswara	2019	s.79(1)(d) Enakmen LUAS 1999	Menyebabkan pelepasan bahan buangan yang mengandungi minyak ke dalam sumber air tanpa lesen Pengarah LUAS.	OKS 1 masih dalam prosiding perbicaraan. OKS 2 telah mengaku salah dan dihukum denda RM25,000.00.
3.	Sakti Transtour Sdn Bhd Chitra A/P P.Chandran Letchumy A/P Subban P. Chadran A/L S. Periasamy	2020	s.43(1) Enakmen LUAS 1999	Mengendalikan, tanpa kebenaran bertulis daripada Pengarah, aktiviti pengubahan sumber (menambak tebing sungai) dalam rizab sungai (Sungai Serendah)	Masih dalam prosiding mahkamah. Tarikh perbicaraan telah ditetapkan pada 22 Jun 2020 di Mahkamah Sesyen Kuala Kubu Bharu.

Sumber: Lembaga Urus Air Selangor (LUAS)

Bilangan Stesen Pemantauan Kualiti Air

Online Monitoring

Bil.	ID Stesen	Lokasi	Sungai	Basin
1.	CR07B	Kampung Berjantai Bestari, Batang Berjantai, Kuala Selangor (Stesen pengawasan telah ditutup) -	Sg. Selangor, Selangor (Intake Sg. Selangor Fasa 1,2,3)	Selangor
2.	CR08B	Kampung Sri Tanjung 1, Dengkil, Sepang	Sg. Langat, Selangor (Intake Bukit Tampoi)	Langat
3.	CR09B	Kampung Sungai Buah, Dengkil, Sepang, Selangor	Sg. Semenyih, Selangor (Intake Jenderam)	Langat
4.	CR10B	Kampung Salak, Labu, Sepang, Selangor	Sg. Labu, Selangor (Intake Labu Lanjut)	Langat
5.	CR11B	Vista Mahkota, Cheras, Ulu Langat, Selang	Sg. Langat, Selangor (Intake Cheras Batu 11)	Langat

Manual Monitoring

Bil.	ID Stesen	Longitud	Latitud	Sungai	Basin
1.	2BBLH001	101.305933	3.259148	BULOH	BULOH
2.	2BBLH002	101.37859	3.296999	BULOH	BULOH
3.	2BBLH003	101.469531	3.245913	BULOH	BULOH
4.	2BBLH004	101.515112	3.210352	BULOH	BULOH
5.	2BBLH005	101.568775	3.208427	BULOH	BULOH
6.	2BBLH006	101.430421	3.288421	BULOH	BULOH
7.	2BBNM013	101.348381	3.681412	BERNAM	BERNAM
8.	2BBNM016	101.341888	3.697204	BERNAM	BERNAM
9.	2BBNM017	101.395946	3.673819	DUSUN	BERNAM
10.	2BCHU001	101.68419	2.895012	CHUAU	LANGAT
11.	2BCHU002	101.693313	2.970669	CHUAU	LANGAT
12.	2BCHU003	101.696742	2.892928	LIMAU MANIS	LANGAT
13.	2BCHU004	101.701886	2.976173	ANAK CHUAU	LANGAT
14.	2BKLG003	101.649231	3.042189	RASAU	KLANG
15.	2BKLG005	101.750134	3.232191	KLANG	KLANG
16.	2BKLG006	101.755936	3.206971	KLANG	KLANG

Bil.	ID Stesen	Longitud	Latitud	Sungai	Basin
17.	2BKLG007	101.702085	3.331344	BATU	KLANG
18.	2BKLG008	101.552248	3.080523	DAMANSARA	KLANG
19.	2BKLG009	101.555502	3.099723	DAMANSARA	KLANG
20.	2BKLG011	101.708336	3.025538	KUYOH	KLANG
21.	2BKLG013	101.743523	3.107333	KERAYONG	KLANG
22.	2BKLG016	101.376878	3.016563	KLANG	KLANG
23.	2BKLG017	101.543556	3.14647	DAMANSARA	KLANG
24.	2BKLG019	101.621697	3.07625	PENCHALA	KLANG
25.	2BKLG020	101.7341	3.307374	GOMBAK	KLANG
26.	2BKLG021	101.722454	3.246541	PUSU	KLANG
27.	2BKLG022	101.446625	3.045897	KLANG	KLANG
28.	2BKLG023	101.472604	3.042362	KLANG	KLANG
29.	2BKLG024	101.550903	3.029567	KLANG	KLANG
30.	2BKLG025	101.756361	3.207542	SEMELAH	KLANG
31.	2BKLG027	101.730084	3.283951	GOMBAK	KLANG
32.	2BKLG030	101.62643	3.237616	KEROH	KLANG
33.	2BKLG032	101.75232	3.16095	AMPANG	KLANG
34.	2BKLG033	101.734984	3.299087	RUMPUT	KLANG
35.	2BKLG034	101.596586	3.020628	KLANG	KLANG
36.	2BKLG036	101.695761	3.298552	BATU	KLANG
37.	2BKLG042	101.781712	3.143424	AMPANG	KLANG
38.	2BKLG044	101.648029	3.247565	JINJANG	KLANG
39.	2BKLG047	101.662975	3.118348	ANAK AIR BATU	KLANG
40.	2BKLG050	101.534036	3.038944	KLANG	KLANG
41.	2BKLG051	101.6892	3.095019	KERAYONG	KLANG
42.	2BKLG054	101.62922	3.089762	PENCHALA	KLANG
43.	2BKLG055	101.566366	3.114997	DAMANSARA	KLANG
44.	2BKLG067	101.565244	3.160943	DAMANSARA	KLANG
45.	2BLGT002	101.776908	3.047051	LANGAT	LANGAT
46.	2BLGT003	101.681547	2.855499	LANGAT	LANGAT
47.	2BLGT004	101.783797	2.964141	LANGAT	LANGAT
48.	2BLGT005	101.785532	2.993079	LANGAT	LANGAT
49.	2BLGT006	101.850525	3.167259	LANGAT	LANGAT

Bil.	ID Stesen	Longitud	Latitud	Sungai	Basin
50.	2BLGT007	101.77367	3.040719	LANGAT	LANGAT
51.	2BLGT008	101.816819	3.111312	LANGAT	LANGAT
52.	2BLGT010	101.749958	2.892121	SEMENYIH	LANGAT
53.	2BLGT011	101.847649	2.946371	SEMENYIH	LANGAT
54.	2BLGT012	101.868933	3.008812	SEMENYIH	LANGAT
55.	2BLGT014	101.86272	2.91837	RINCHING	LANGAT
56.	2BLGT015	101.869146	3.173894	RINCHING	LANGAT
57.	2BLGT025	101.767694	3.01511	BALAK	LANGAT
58.	2BLGT026	101.451639	2.87611	LANGAT	LANGAT
59.	2BLGT027	101.512831	2.815335	LANGAT	LANGAT
60.	2BLGT028	101.701531	2.7872	BATANG LABU	LANGAT
61.	2BLGT030	101.642225	2.813262	BATANG LABU	LANGAT
62.	2BLGT031	101.783654	2.994563	BATANG LABU	LANGAT
63.	2BLGT032	101.775484	3.067411	BATANG LABU	LANGAT
64.	2BLGT033	101.786005	3.06859	BATANG LABU	LANGAT
65.	2BLGT034	101.771511	3.068323	SERING	LANGAT
66.	2BLGT035	101.805301	3.097682	BATANG LABU	LANGAT
67.	2BSEL001	101.30155	3.36239	SELANGOR	SELANGOR
68.	2BSEL002	101.431786	3.408294	AIR HITAM	SELANGOR
69.	2BSEL003	101.639463	3.469636	BATANG KALI	SELANGOR
70.	2BSEL004	101.63363	3.507184	SELANGOR	SELANGOR
71.	2BSEL005	101.695256	3.572008	SELANGOR	SELANGOR
72.	2BSEL006	101.63367	3.507223	KERLING	SELANGOR
73.	2BSEL007	101.612955	3.296014	KANCHING	SELANGOR
74.	2BSEL008	101.606617	3.36824	SERENDAH	SELANGOR
75.	2BSEL009	101.478689	3.377773	SEMBAH	SELANGOR
76.	2BSEL010	101.441718	3.402135	SELANGOR	SELANGOR
77.	2BSEL011	101.477724	3.409888	SELANGOR	SELANGOR
78.	2BSEL012	101.514883	3.318857	KUNDANG	SELANGOR
79.	2BSEL013	101.57108	3.316709	RAWANG	SELANGOR

Bil.	ID Stesen	Longitud	Latitud	Sungai	Basin
80.	2BSEL014	101.450561	3.401635	SELANGOR	SELANGOR
81.	2BSEL015	101.646735	3.525744	SELANGOR	SELANGOR
82.	2BSEL016	101.643979	3.286173	RANGKAP	SELANGOR
83.	2BSEL017	101.675039	3.4663	SELANGOR	SELANGOR
84.	2BSEL018	101.534295	3.48498	SELANGOR	SELANGOR
85.	2BSEL019	101.423556	3.391271	SEMBAH	SELANGOR
86.	2BSEL021	101.533769	3.392939	GUNTONG	SELANGOR
87.	2BSEL023	101.414886	3.384549	SELANGOR	SELANGOR
88.	2BSEL024	101.449168	3.425839	AIR HITAM	SELANGOR
89.	2BSPG001	101.702791	2.607986	SEPANG	SEPANG
90.	2BSPG002	101.738941	2.649776	SEPANG	SEPANG
91.	2BSPG003	101.752632	2.690545	SEPANG	SEPANG
92.	2BSPG004	101.758035	2.677269	RAMBAI	SEPANG
93.	2BTGI001	101.174418	3.425121	TENGI	TENGI
94.	2BTGI002	101.424635	3.614769	TENGI	TENGI
95.	2BTGI003	101.199932	3.49751	TENGI	TENGI
96.	2BTGI004	101.424215	3.626172	TENGI	TENGI

SENARAI LOJI RAWATAN AIR DI SETIAP LEMBANGAN SUNGAI DI NEGERI SELANGOR

LEMBANGAN SG.SELANGOR

1. LRA RASA
2. LRABATANG KAYU
3. LRA SUNGAI BUAYA
4. LRA RANTAU PANJANG BARU
5. LRA RANTAU PANJANG LAMA
6. LRA SUNGAI HARMONI SDN BHD FASA 1
7. SUNGAI SELANGOR FASA II BUKIT BADONG
8. LRA GAMUDA WATER SDN BHD (BUKIT BADONG)

LEMBANGAN SUNGAI KLANG

1. LRA SUNGAI TENGI
2. LRA NORTH HUMMOCK (SHAH ALAM UTARA 2)

LEMBANGAN SUNGAI LANGAT

1. LRA SUNGAI SERAI
2. LRA BATU 10

3. LRA AMPANG INTAKE
4. LRA CHERAS
5. LRA SUNGAI MAHANG
6. LRA SUNGAI SEMENYIH
7. LRA BUKIT TAMPOI
8. LRA SUNGAI LABU
9. LRA SALAK TINGGI

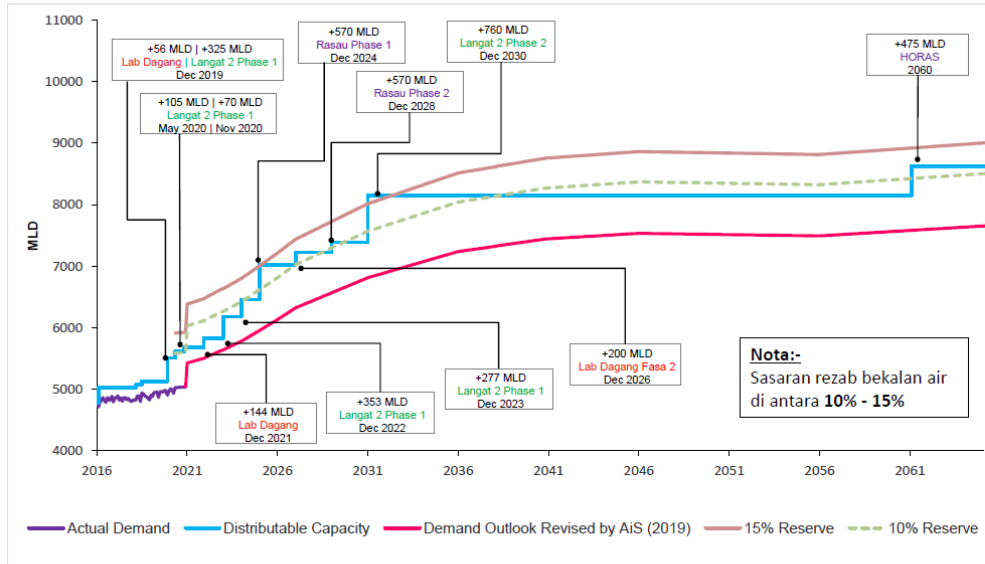
LEMBANGAN SUNGAI TENGI

1. LRA SUNGAI SELISEK
2. LRA SUNGAI SIREH

LEMBANGAN SUNGAI BERNAM

1. LRA SUNGAI DUSUN
2. LRA SUNGAI BERNAM

E JANGKAAN PENGGUNAAN & KEPERLUAN AIR DI SELANGOR (SUPPLY DEMAND)

Tahun	Permintaan Air (JLH)
2020	5,036
2025	6,131
2030	6,812
2035	7,237
2040	7,445
2045	7,533
2050	7,517
2055	7,492
2060	7,581
2065	7,669

Sumber:

- "Kajian Water Resources, Supply, Demand And Distribution Study" oleh UPEN , 2016
- Kajian oleh Water Analyst Air Selangor , April 2020

Maklumat Tambahan untuk JPK-SAS | 14

8.0 SOP Operasi Bersepadu Siasatan Aduan Kebersihan Awam dan Alam Sekitar

8.1 Sebelum

- Aduan diterima
- Siasatan aduan
- Aduan sah dan laksanakan operasi bersepadu
- Dapatkan minit operasi daripada Pengarah/ SU/ YDP
- Sediakan surat jemputan operasi kepada jabatan teknikal luar dan dalam (JAS, LUAS, DVS, PTDHS, PDRM, Bangunan, Kejuruteraan, Penguatkuasa, Perancang)
- Semak peralatan operasi
- Sediakan borang kehadiran, notis kacauganggu, notis tutup, tali lak, pemotong rantai, lampu limbah, rantai, *padlock*, lori dan jentera.
- Adakan taklimat sebelum operasi di pejabat dan termasuklah penyediaan maklumat asas seperti lokasi, pelan, kelulusan dan maklumat pelesen.

8.2 Semasa operasi

- Sampai dilokasi - semak pagar/ pintu boleh dibuka atau tidak (jika ada orang dapatkan kerjasama dari premis untuk membuka pintu)
- Jika pintu tidak dapat dibuka, jalankan operasi pecah masuk dengan memotong rantai / mangga untuk masuk ke dalam premis.
- Setelah masuk, pegawai perlu memperkenalkan diri kepada pemilik atau wakil premis
- Penerangan perlu diberikan berkaitan operasi, memaklumkan tentang kesalahan yang dilakukan dan minta kerjasama daripada pihak premis untuk proses siasatan
- Kesemua pasukan teknikal perlu melaksanakan pemeriksaan dalam skop tugas masing- masing
- Pegawai bertanggungjawab dapatkan maklumat tindakan samada dari segi penahanan barangan, sitaan, notis, kompaun atau arahan kepada pemilik premis untuk laporan.
- Sekiranya ada sitaan , barangan perlu disenaraikan dan dilabel dengan teliti setiap satu (untuk premis tidak berlesen) . Muatkan barangan sitaan di atas lori dengan baik
- Sekiranya premis perlu ditutup, pemakluman perlu diberikan kepada pemilik premis/ pelesen untuk menyimpan barangan didalam premis dan memastikan tiada barangan diletakkan di luar premis. Mangga dan rantai milik Majlis akan digunakan untuk mengunci pintu pagar premis dan dilabelkan kuncinya. Pintu masuk premis perlu diletakkan notis tutup dan dilakkan menggunakan *cordons tape*.
- Setelah operasi tamat, pastikan kesemua peralatan dan kenderaan dibawa keluar daripada premis operasi dilaksanakan
- Selesai operasi ditapak, barangan sitaan perlu dibawa ke stor seliaan Majlis untuk simpanan

8.3 Selepas operasi

- Wakil/ ketua operasi perlu membuat laporan polis di IPD Hulu Selangor atau mana-mana balai terdekat dalam tempoh 24 jam selepas operasi selesai
- Penyimpanan barang di stor perlu diletakkan ditempat khas dan dilabel untuk memastikan ia mudah untuk dicari
- Kesemua notis, kompaun dan laporan polis perlu direkodkan untuk rujukan.
- Operasi selesai.

- ii. **Apakah langkah-langkah yang telah diambil oleh MDHS untuk menangani masalah pencemaran air/ pencemaran bau di kawasan hulu sungai Loji Rawatan Air (LRA); dan**

Jabatan Perancang Bandar

Bagi memastikan pembangunan di kawasan Daerah Hulu Selangor amnya dan berdekatan sungai khasnya tidak memberi impak dan pencemaran kepada air minuman, pihak MDHS telah membuat ketetapan berikut:-

- i. Semua pembangunan ladang ternakan ayam perlu mendapat kelulusan dari MDHS (Kebenaran Merancang & Pelan Pembangunan). Cadangan pemajuan perlu mematuhi syarat ketat dengan menyediakan kolam takungan yang memenuhi spesifikasi LUAS dan memastikan air yang keluar mematuhi standard Air Selangor. Digalakkan 'Zero Discharge' dan mematuhi Skim pensijilan yang komprehensif untuk sektor tanaman, akuakultur dan ternakan iaitu Malaysia Good Agricultural Practice (myGap).
- ii. Semua kolam penternakan ikan berskala besar akan diminta mengemukakan pelan pembangunan kepada MDHS. Para pengusaha diarahkan untuk 'Zero Discharge' dan mengitar semula air kolam. Pengusaha perlu mematuhi Skim pensijilan yang komprehensif untuk sektor tanaman, akuakultur dan ternakan (myGap).
- iii. Semua aktiviti pertanian berskala besar perlu mengemukakan pelan kerja tanah dan menyediakan kolam takungan bagi mengelakkan air hakisan masuk ke Sungai. Petani juga perlu mematuhi Skim pensijilan yang komprehensif untuk sektor tanaman, akuakultur dan ternakan (myGap).
- iv. Setiap pemajuan (perumahan, perindustrian & komersil) perlu mengemukakan permohonan Kebenaran Merancang dan Pelan Pembangunan ke MDHS. Kawalan dan pemantauan dijalankan diperingkat kerja, pendirian bangunan dan selepas siap pemajuan mengikut keperluan dan senarai semak CCC. Bagi pemajuan perindustrian berisiko tinggi perlu mendapat kelulusan Laporan Impak Alam Sekitar (EIA) dari Jabatan Alam Sekitar. Pihak MDHS juga telah mengimplementasikan konsep pembangunan menggunakan Bio-Ecological Drainage System (BIOECODS) bagi memastikan pengurusan air hujan (Stormwater Management) yang mampan.
- v. Pihak MDHS melalui dokumen Rancangan Pemajuan, membantu dalam mengawal aktiviti-aktiviti pembangunan di Daerah Hulu Selangor. Bagi kawasan-kawasan yang hampir dengan sumber air, pihak MDHS cuba mengekalkan zon pertanian di dalam radius 500 meter daripada sumber air. Sebarang bentuk cadangan untuk

menukar zon pembangunan sama ada perumahan, perniagaan atau perindustrian di kawasan yang berhampiran sumber air, pihak MDHS akan mendapatkan ulasan terlebih dahulu daripada agensi yang berkaitan.

Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam

Sekiranya terdapat aduan berkaitan pencemaran air/ bau diterima, pihak Jabatan dikehendaki menyasat aduan dalam tempoh 24 jam waktu bekerja, dan mengadakan siasatan kes bersepadu bersama Jabatan Teknikal seperti Pejabat Tanah dan Daerah Hulu Selangor (PTDHS), Jabatan Alam Sekitar (JAS) dan Lembaga Urus Air Selangor (LUAS) bersama PDRM untuk keselamatan. Tindakan pengeluaran Notis Kacauganggu Dihapuskan selama 14 hari akan diberikan sekiranya punca dapat dikenalpasti di bawah Seksyen 82 Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171).

Selain itu, tindakan kompaun boleh dikeluarkan di bawah seksyen 69 atas kesalahan melakukan suatu kacau ganggu dalam anak-anak sungai atau seksyen 70 Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171) atas kesalahan melakukan pencemaran anak-anak sungai dengan sampah perdagangan.

Jabatan Kejuruteraan

Langkah-langkah yang telah diambil oleh MDHS untuk menangani masalah pencemaran air / pencemaran bau di kawasan hulu sungai Loji Rawatan Air (LRA) adalah seperti berikut :

- a) Jabatan telah mengenakan kompaun dan mengeluarkan notis arahan berhenti kerja kepada pemilik / pengusaha pembangunan tanah terlibat kerana kesalahan melakukan aktiviti yang menyalahi Akta 133 Seksyen 70 A(1) iaitu aktiviti tersebut telah menyebabkan hakisan kelodak memasuki Sungai Selangor.
- b) Jabatan telah meletakkan syarat kepada semua Pemaju yang telah mendapat kelulusan Pelan Kerja Tanah supaya sentiasa mengawal air larian permukaan dari kawasan pembangunan dan tidak menyebabkan pencemaran ke dalam sistem saliran sedia ada. Jabatan juga akan membuat pemantauan secara berkala bagi setiap pemajuan terlibat dan kompaun telah dikenakan ke atas beberapa pemaju yang gagal mematuhi syarat ini (contoh : Ops Lumpur MDHS).

LAMPIRAN 14

Lampiran 1 - Ringkasan Jumlah Loji Rawatan Kumbahan di Hulu
LRA di Selangor

No.	Loji Rawatan Air	Bilangan LRK	Bilangan Stesen Pam
1	Bukit Tampoi	242	81
2	Cheras Batu 11	48	14
3	Rantau Panjang	120	30
4	Rasa	4	1
5	Salak Tinggi	10	1
6	Sg. Labu	22	0
7	Sg. Langat, Selangor	11	4
8	Sg. Selangor SSP	3	0
9	Sg. Selisek	7	0
10	Sg. Semenyih	104	23
Jumlah		571	154